Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

Сердало

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ОРШОТ, 2 май, 1977 шу. • № 53 (5720). • Мах 2 кеп.

Дерригача советски халкъаца цхьана дунен халкъашта юкъерча къахьегамхой барт-цхьоагIон Ди-ЦхьоалагIа май дездеш хилар Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой. Цар хьахьекхар КПСС XXV съезда исторически решенеш сийленца кхоачашъе, кердача къахьегама толамашца Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара накъгабаха шоаш кийча хилар.

МАШАРА НАЬКЪАЦА, ХIАМА ХЬАКХОЛЛАРА НАЬКЪАЦА

МОСКВЕ ЦIЕЧА МАЙДАН ТIА ЦХЬОАЛАГIЧА МАЕ ХИННА ДЕМОНСТРАЦИ

Вай лаьтта цIаьхьа а дера ЦхьоалагIа Май — болхлой барт хилара цIей, дунен тIарча берригача маьхк ираз бахьан лоаттабеча къовсама цIей. Советий мехка тIе — хоза лепаш я байракхаш, бIаьстая маьлхо шерашеш я транспаранташ.

ХIанзара ЦхьоалагIа Май бехкалу бедиталарча юбилея шера — Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дузаш. «Аврора» исторически йоккха топ кхессача хана денз хьа а доладаь, ленински Коммунистически парте кулгал а деш, советски халкъо хьаденад коталон 60 шу, ший Даьха низ болашагIа а хоз а еш.

ИттлагIча пятилетка моллх экономически социальни дегIабоалабара Iалаьмате йоккха программа тIайнай КПСС XXV съездо. Советски халкъо чIоагIа къовбаьлаь, Даьха машара наькъаца, хIама хьакхоллара наькъаца дIа хьалхахьа юкъаш йола вай парте ленински чурен арахьарел политика. Керда коталонаш а йоахаш, советски къахьегамхоша тахан цIей дездеш рапорт лу: иттлагIча пятилетка керттера декхар — балха эффективности балха дикалле лакхьар толаме кхоачалдеш да.

ЦхьоалагIча мае гIуйре ера ЦIеча майдан тIа. Тахан из цIей дездарга традиционни кийчбенна я. ГУМ-а хьалхашка ЦIе байракх я Маркса, Энгельса, Ленина портреташ тIа а долаш. Дунен тIарча тайп-тайпарча халкъий викалий суртеш долча хозача панно тIаьхьа: «Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!», «Коммунизм котъяргыл!» — чIоагIду кхьча панно тIарча лозунго. Кремлевски пена тIа — Советски Союза пачхьалкхен герб, союзни республикий гербаш. Марш-парада доакъашхоша хьалйиэача ЦIеча майданах 1-гIа май выда дешаш тIа долча эззаз баIалаьмате боккха кIувс худ.

Сийдеча хьакий трибунаш тIа — ленински парте ветеранаш, Октябрьски революце дакъа лаьцараш, производстве хьалха лаьттараш, — иттлагIча пятилетка ударникаш, партийни, советски, общественни организацей, тIемаца кийчдаьча низий викалаш, Iилмая культуран цIи хеза бола деятелаш.

Довзоа дехьарча дукхача хьешашта юкъе — итташ долча мехкий профсоюзни болхлойн организацешца бахкийтараш, гIорбаьнна бола общественни деятелаш, машара халкъашта юкъера доттагIалла бехьаш къовсам лоаттабераш.

Хьаьший трибунаш тIа — Бразильски Компарте ЦК Генеральни секретарь Л. К. Престес, Испане Коммунистически парте председатель Д. Ибаррури, Колумбе Компарте ЦК Генеральни секретарь Х. Виейра, Уругвая Компарте ЦК хьалхара секретарь Р. Арисменди, Чиле Коммунистически парте Генеральни секретарь Л. Корвалан, Монгольски халкъа-революционни парте секретарь С. Сосорбарам, кхьча мехкий коммунистически болхлойн партей кулгалхой. Укхаза ба Москве аккредитованни йолча дипломатически представительствашта керте лаьттараш.

Майдан масса а оагIорахьара хьахоз деттаж доза тIоараш: москвичашеи столица хьешашеи дег тIара, чIоагIа моршал хоатт Коммунистически парте, Советски пачхьалкхен кулгалхошка. Низ болаш дек массане а цхьатарра балаш доза «ура!». Мавзолей центральни трибуна тIа бовл новкъостий Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, К. Ф. Катушев, М. В. Зимянин, К. У. Черненко, Я. П. Рябов. Царна цхьана трибуна тIа — цIи хеза бола советски военачальникаш.

10 сахьат хоал. Майдан тIа хьахоз Кремлевски куранташа торжественно детта гургалаш. «Шера ба хьо са мохк» — хьахоз Даьхен позманойш. Фанфараша хоам бу цIей дIадоладаларах. Екаш я партийни гимн «Интернационал».

ЦхьоалагIа май — дунен ерригача майдаш тIа гIоаха чакхйоал ЦIе майда. ЦхьоалагIа май — Машара ерригача дегадоладалешашка кхоач ЦIе майда.

Иштта цьлнад ший хала возта Назым Хикмета тахан укхаза, Москве ЦIеча Майдан тIа хулачун лоархIамах. ХIаьта дунен халкъаш хIаьэ укх сахьте дуйгаль хьежача ССР-а Союза керттерча майдано дуйла жоп луш саина кхайкаду:

«Якийла пролетарски интернационализм — дунен халкъашта юкъерча болхлой класса токхамех чакхдаьлаен низ болеи гераI!»

«Дунен халкъаш! Дунен халкъашта юкъерча отношенешта юкъе низ па бовлабар закон а хинна дIаоттийта, хIаьта яоерии герз цIеккха а лелаадергдоаш дIададаккха гIерта! Къовсам лоаттабе герз Iовлента совцадерз тIехьа, Iоадаь гераш кIезигдарга, герз Iодиллапрга доадаре тIехьа!» — лепаш да транспарант. Советски Союзо чIоагIа дIахьу машара ленински никъ, дунен тIара политически климат товдера тIеерзаь хьалда йола инициативни хьалха а йоахаш. Коммунистически парте, Советски пачхьалкхено тIа-Iертта къовсам лоаттабу кхоккам кIаадбалара процесс низа па сецийтара тIехьа.

ЦIе майда хьалхьа кIеча байракхаша. ВIаргегу Коммунистически парте хьалхаллача, дунен тIа эттара хьалкара социалистически пачхьалкхе хьаьчча В. И. Ленина портрет. Майдан тIа баьмарaша дахьаш да КПСС ЦК Политбюро члений портреташ. Марш-параде дикъа доахараш майдан тIа яьякача байракхашта кIал сийле кхайкаю Ленина, партена, тургалерча советски халкъа, йохаргйоахача цар кхьоагIонна.

Кхы а бIаргаго кремлевски пеншта юхе лепаш йола цIе байракхаш. Майдан тIа боалаша хьалха мугIараша тIа гIоала гуш да транспарант: «Октябрь котбалар-дерригa адамае дегIадоагIлшта овлап тIара хийча йола ХХ-ча бIаьшерен керттера событи». ЦIе хьахиннача хьалхарча деношка деза советски пачхьалкхено лхьан мугIаре оттадир къахьегама машари кхача деный маIан, уж вIашагIдала йиш йоахаш а дах. «Дукха хьалонаш лайнай советски халкъо. Из чекхдаьннад тIема цIерах, байнарна гIайгIа а коталон гIоэзе а хIаза. Цох доагIаш дека совгIат — советски нaха шоашта шоай кулгешца хьадаь сийрда вахар... Советски халкъо боккха мах бу ший парте машар безача политика. Машар бохалургбоахаш, чIоагIа, тешаме хьакйтара масса дола хIама де кийча а да на цунна лаьрхIа дерригa да а лу цо», — хьад КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева СССР профсоюзий XVI съезде. Вай партех советски пачхьалкхено лерагIеи тIера ца йоалаш дIахьош йола машара политика прогрессивни дерригача адамаша хьалноццаш я.

Майдан тIа гучайоал СЭВ-а мехкий — доахъащхой пачхьалкхей байракхаш, цар хьагойт социалистически содружества низ, чIоагIле. ЦхьоалагIча мае Октября Даьхено ший дIайха мозршал дохьийт паргIато, къамаш кортамукъале бахьанце империализма низашта дуьхьларча, социальни прогресса тIехьарча, реакцине тIеман дуьхьла къовсам лоаттабеча халкъашка. Царна дола нийса къулба да сийрдача кхоанента бIубенна бодача Советий Мехка хьокхам.

ЦIеча майдана бесаш кердакерда хуцалу. БIубенна тIа боанкхаш цу тIа бовл столица комсомольцаш — гIишлошъеча студенчески отрядий бIухой. ССО керда парадни форма — сагаля беса костюмаш тIаюхаш ба уж. Дукха ца тоаш эзараш студенташ иттлагIча пятилетка гIишлош хьалъе гIоргба, цар шоашкара доагIа дакъа лоацарда КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъеча.

Майдан тIа «Олимпиада-80» яхача эмблемана кIал боагIа гIорбаьнна советски спортсменаш, церна карагIдула хIамаш дина доаэаш на дунен масса мIlнге. Уж ба дунен, олимпийски ловзарий чемпионаш, мехка рекордсменаш. Тахан, цIи хезача мастерашта улдуш ЦIеча майдан тIа ба цар зIаьмагIаш.

«Советски Союза Коммунистически парте ленински Центральни Комитета — сийле!»

«Советски халкъа — сийле!»

«Вай Даьхен — сийле, сийле, сийле!» — цIоагIарш детт марш-параде дакъа лоацараша. Массанахьара хьахоз цхьана дагара доагIа «Ура!» яха дешаш. Мавзолея трибуна тIа хьатIа а баьле пионераша зIамиш цIе бантаиш лу Коммунистически парте, советски пачхьалкхен кулгалхошта.

Майдан тIа баьмараша хьаю «60» яха йоккха цифра. Сагала йоаийт Владимир Ильич Ленина портрет тIаоаш цIе байракх.

ЦIе майда хьалхоз демонстранташ. Кура лепаш а ордевски ленташ тIа доахаш Москван байракх. Тахан кухна юкъа ха де боккъо ешай столица эттара дикагIбола ната. Алкха иттлагIча пятилетка хьалхарча шера кхм а тIехь итт москвичаша ешай Социалистически Къахьегама Турпала сийлен цIи.

Хьалхарчарна майдан тIа боал Москворецки, Пролетарски, Ленински, Красногвардейски, Фрунзенски, Свердловски, Дзержински, Бауманский, Калининский районий колоннаш. Тахан, ЦхьоалагIча майна хетавна демонстрация, иттара хьалха шоай викалаш бахийтаб столица кердача шин районо — Железнодорожни Севастопольски. Дунен тIа дукхача городашта могаргIаш дегIаладара тIекхенна ахадача вай Москвана йийсьала. Столицах, хьокхама коммунистически город сага — иштта белхтоахаме декхар оттадьй парте, КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева, хIаьта из декхар миллионаш болча москвичаша кхоачаш а ду. ТIехь-тIехьагIа хозагIа хулаш латт город. Хьахуд керда проспекташ, майдаш, нах беха керда районаш.

«Советски Союза къахьегамхой! Къовсам лоаттабе КПСС XXV съезда исторически решенеш, иттлагIча пятилетка сийлахь программа кхоачашъяра тIехьа!» Цу тIадьехамо дика хьагойт столичнай предприятешта къахьегамхой дагалоттар. Тахан цар ЦIеча майдан тIа денад шоай дикача гIуллахех, кердача рекордех дола рапорташ. Октябра 60 шу дизара дахи на-доагIа накъадалар духь, иттлагIча пятилетка заданеш хаьал хьалха кхоачашйеча тIехьара болам дIабоалабьача столица производства хьалха лаьттаршкех новаторашкех КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева дIахьийтача моерешко социалистически яхь кхь а айьй, москвичий хьинар кхм а сондаьккхад. Советски нахьа хьинар къьзга хьагойтар Ерригсоюзни коммунистически субботник долча дийнахьа. Цунна юкъе дакъа лаьцар 6,3 миллион москвичаша.

Иштта йоккх инфра эттара хьалха хьаьккхаь къахьегама цIейх йоаьш Статистически отчета тIа, 16 апреле болхлой Москвас хьайр итташ миллионий сома маьхка тайп-тайпара продукци, лакхача оксарлен хьокхам а гойташ.

Майдан тIа — И. А. Лихачева цIерагIча автозавода дукхкха эзараш болча махах латтача коллектива викалаш. ЦIей дезде кравникача столица кертерча предприяте колоннас дахь басаранца хоздаь панно, транспаранташ сооэара Май дездаьхьа хьалха хиначача вIашагIIхетаре КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнев автозаводчаша хьалкашка оттаьь заданеш кхоачашьеча яьхача кердача къахьегама коталонех дувцаш диаграммаш. Тахан заводошца рапорт лу: пятилетка шоллагIа шу доладенна деиз хьалха совгIа арахийдаь бархI бIаь гаргга мухь дIа-юха хьош йола автомобиль. Цу толамаа доккха дакъа юкъедихьад автосборочни корпуса къахьегамхоша. Цудукьа бокьо енай церна демонстрантий заводски колоние хьалха хиаз. БоагIаш ба Д. Кацеба бригада членаш — «Эффективностен дикален пятилеткана — къоайбариб энтузиазм творчествоя» яхача Ерригсоюзни яхьа инициатораш — «Коммунизма идеалашта, Ленина васкеташта, коммунистически парте гIуллакха завода къона воахал тешаме хилар боккьдин доле къыйтен дикен масала» яьхьо Леонид Ильич Брежнева дIи яьхараш. Автовазода ветераний къахьегама эстафета сийдаш дIаьхо хьо къонача вокхаьо. Цlи эзари ах эзари волча комсомольно хIанзие а кхоачашьяй къалхарча ах шера йола шоай заданеш, хIаьта Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизарга пхи эзар совгIача заловцо кхоачашьергья пятилетка шин шера планаш. Цара, вай мехка къахьегаме къалталаттача маллионаш болча церна доагIаш да ЦхьоалагIча майна детадьача тIальехамашцара ер дешаш: «Сийле а хоастам а цунна, Октябра юбилейна дахе малоагIара накъадалара, производства эффективности балха дикали айара тIехьа лелаеча социалистически яхье алиэтарде болхача, пятилетка шин шера заданеш 1977 шера 7 ноябрь тIаккхоачаш кхочашьяр духь, къовсам лоаттабеча къахьегама коллективаш, производстве хьалхе лелараш, новаторашI»

Мавзолейна хьалхашка гIоада гIа боахаш ба кхоъ ордено лелаеча Владимир Ильича цIерагIча московски электромеханически завода викалаш. ЦIи хезача коллективи эмблема тIа электрически серпалой дIанараша юкъе — дикален пачхьалкхен сийлен Знаки сийлен пхисабар. Итт шу дьала ха вай мехка эттара хьалха а Знак хьалха бaлгаьльаькхар электрически электродвигателий йиъ модель. ХIаьта хIанз, ЦхьоалагIча мая сийна ахь ьаржача деношка моторосборочни цеха конвейера тIара ара мел йоала ерригa машенаш хIанз из ьынна кхаса бода сийлен Знак тIалатташ яр, тIаккха йоккхий машинаш къаьча цеха сборочни стенда тIара — ерригаш. ХIанз предприяте коллективо дикала Знак тIайолаш араьхен 48 тайпара электрически машина, юбилейни шера ЦхьоалагIча Мая сийна вахта дIахьоча деношка нарех кхьнена сийлен пхисабарг елар.

ЦIей дездеча колоннашна ба, шоай балха моттагIашка иттлагIча пятилетка лоархIаме проблема — производства эффективности балха дикали лакхьелта чакхдоахараш.

Штамповочни цеха токарь В. Румянцев — бIаь шу гаргга къахьегама стаж йолча предприяте боалхой династе викал. Ха дезаь ца йоалла, прогулаш ца елга, хIамап хьурмат ца делга, брак елга юкъера дIадаккхар ший декхар лерхIаш, балха ха кхояра заводе вIашагIьеллача общественни поста эттара хьалха кулгалде эттар из ва. Ильичевций, «Дикален пятилеткана — боалхой темашо» яхача девизагIа ьаржача Ерригсоюзни яхьа инициаторий къахьегама энтузиазма дукхача масаланнера цаI мара дац из.

ЦIей дездеш йолча «Марси ЖIоии» яхача завода колоннана тIагIолла дIахьежача хетаду болат лоаладеча шишакка чу кхекхача металла цIе сийган ловзаш санна, шоай революциони, тIема, къахьегама гIулакхашна сий даьнача цу предприяте викалаш тахан демонстраце баьхкаб ЦхьоалагIча мая сийна йолча социалистически яхье керда коталонаш яьарах рапорташ дахьаш.

Дукхаезача Даьхен дукха хьинаре беча баьхах хьахулача толама юкъе завода ветеранашка цхьана шоашкара доагIаш доаа дикьа дикьад кагирхоша. Уж — революционни къовсама байракх айраий, йохаьчул тIехьагIа завод юхаметтаоттаьраьй, дуй советски металлурге флагмана сий даьхарий, дай-мехка сийлахь-боккхача тIема бирсача шерашка метала ловладеш хинарий вIIий къонташ цар къонгаьи.

...1895 шера 30 апреле Москвера кхо бIаь болхло Перово яхача станцена юххерча хьувагIа хьулалуш хиннав. пролетарски цIей — ЦхьоалагIа май беягалдаккха гIерташ. Церна юкъе хиннай «Гужон»— хIанзарча «Марси ЖIоии» яхача завода болхлой группа а. Маевке гужонавцашта юкъе хиннав къона большевик Кабелевский Павел. Из ва ва итт шу дахьначуд тIехьагIа, 1905 шера, баррикадаш е яхаш москвецин болхлой тIахьйтар. Тахан революционера цIий дездаь — Виктори Нишен предприяте дикагIбола специалисташ. Цар шоай новкъостаца цхьана доккхий совгIаташ кийчду Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизарга. Юбилейни шу доладеча ден «Марси ЖIоии» яхача завода коллективо плана совгIа арахийцай 880 тонн гаргга болат.

Коммунисташ! КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъе — вай тIехьа дерригача халкъо лоаттабеча къовсама авангарде, вах хьинаре вIашагIтохараца хьалхеборашш хилаI — хаьара майдан тIа тIаьхьехаш дешаш.

Столице хьалха латтача предприятей — «Трехгорни», цхьоалагIча пачхьалкхен подшипникаш завода, «Большевичка» обьединени, цхьоалагIча сахьтеш деча завода «Красная Роза» комбината коммунисташ ба тадаверча демонстрацие.

Къахьегама кердача толамашца наькъенай бIаьстиэ а машара а сийлахьача цIейна кхо Ордена лелаеча «Динамо» яхача электромашинаш еча, мехка эттара къахьагIа йола партийни организацейн керте латтача коллектив. Хиннахьийц кхочашьяй цо апрель бетте план, керте боахама тайп-тайпара изделеш ялара ах шера заданеш чакхьаьккхай. ХIараче ший цхьан хилара лерда тIа къахьегама овсарле лакхьа хIара йола цу столичии предприяте совгIа шерра дIаяьржай. Боккха мах бир пуя парте XXV съезда яьча КПСС ЦК отчетни доклада тIа. Хьалха латтача завода барт тайначa коллективо тIех дика хьокхамаш дахьад. ИттлагIча аха шера хьалхарча шера столичнии электромашиниетьераш социалистически яхье хьалха баьнараша лаьрхIаб, ешай КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карарара тела ЦIе байракх. Цу тайнара доакха сийдаьи Москверча бIаь гаргга йолча къахьегама коллективай. Къахьегама эффективности продукце дикалли лакха хилийтара къовсам лоаттабеча нарех хIараннена юкъе хьалха латтараш — ленински Коммунистически парте сийлахь викалаш.

БIаьстан хозача эзай дукхарча майдан тIа йоал «Красный пролетариат» яхача завода колонна. Михо лоэзаю цIе байракхаш, вымпелаш. Юбилейни шера хьалхарча деношка доладаь доккха хьинар лох ца долийташ хьайоагIа советски станокаш ец йола флагман. ЦхьоалагIа Май тIаккхаче хьалхарча дийнахьа предприяте коллективо рапорт делар априльски заданеш ше кхоачашьярах. ХIанз вай мехка арахецача станокех хIара кхоалагIа ер московски цу завода тIашагIа тIадолаш я.

Берригача мехка дIахезар краснопролетарцашй тIахьехам: дикалла кердача лорда тIа вIаштIехьдаккха изделеш тешамех дукха яхаш хилийтар. «Эффективностен дикален пятилеткана — хьалхарча класса оборудовани» яхача шийсачеш клетадечея лозунгах йолча шун патриотически инициативо къьета хьахьокх коммунизм хьалхара лоархIамерча этапе станокаш ераштен беррагача машинаш хьераштен хьалхашка латта керттера декхара» — предприяте коллектив дахьадала новкъост Л. И. Брежнева дачьа къамаьла тIара уж дешаш тIадолаш да цар дахьа транспарант.

Тахан краснопролетарний хьалхарча мугIаре боагIа болама инициатораш — слесарь И. Ларин, строгальщик И. Мальцев, токарь В. Чернышев, наладчик Г. Аркадьев, кхьбола коммунистически къахьегама ударникаш. Укх майски дийнахь цар Даьхенна рапорт лу: предприяте арахецача продукцех ешкьен итт процент пхесаьна сийлахьча суртаца тамагI дах я.

ХIара шу массаз доал чIоагIлуш ба «Красный пролетарий» коллективна воашал долча социалистически мехкий предприятей коллективашнара буезам. Цхьа бутт хьалха московски завода къахьегамхоша хьаллаьпар Венгрерча Чепельски комбината коллективо дIадолаьдар. Чепельский инициатива а: Советий мехка юбилея сийна советски предприятеша дась заказаш 7 ноябре кхоачашде. Цу инициатива боккха мах бир КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева-Краснопролетарцаша лаьрхIад Венгерски Халкъа Республика машинаи ераите эиэ станокаш яра ха дикха лоацье, Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дузача дийнахьа ерригa оборудовани дIакхачийта.

Юбилейни шера интернационални вIаши гIулакхаш делладара хьалхара дакъа юкъедаьлхьад: графикал хьалха Венгре, ГДР-еи, Полышен машинашьериша дIаяхьийтай геттара нийсса йолча универсальни токарни станокий парти.

ЦIеча майдан тIа низбола талгIена сайна юал демонстрантий керда колоннаш. БоагIаш латт СССР 50 шу дизара кIепагIча автоматически линей завода викалаш. ЦIей дездерий мугIарашка ба цу предприяте къахьегама сий- доахараш: Моссовета депутат токарь Э. Свиридочкин, Къахьегама ЦIеча Байракха ордена кавалер фрезеровщик Г. Филин, цар новкъостий — «ХIара сменаша — эттара лаккхагIйола къахьегама овсарле, ерригача продукцен — тIех дикал» яха къ дIайбоаьрараш. Къаьст-къаьста станокаш - автоматаши автоматически линеши хьаьргара шарикоподшипниковни автотракторни промышленностана лаьрхIа комплексни цехаш-автоматаш къаьрга боалаш латт москвичаш. БIарча завод йиззя IалапгIара йола автоматически линеш арахецарга кийчлуш я коллектив. Цу тайпарча автоматизированни предприяте кхобергба ээар гаргга болча болхлой къахьегам. «Из парте XXV-ча съездо халкъа боазам технически Iалашбеча лакъе эргабиккхара, мехка предприятешка производства автоматизаци яра хьакъехьа хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара оаха юкъехьоргдола хоадам болаш дола дакъа да», — йовх столичии завода хьалхалаттараша. Предприяте коллектив я конструкторашца айкха буэзам а лоаттабеш «Продукце дикала проектагара деиз изделега кхачашца — гаранти» яхача дешэагIа йола ях дIайолаяьчарех цаI.

Майда тIош тIа ымнача укх колонне боагIерий професси къоастае хала дац: боагIаш латт гIишлошъераш, лаьттан тIа эгара маьршагIа йолча професее викалаш. МугIараш тIада лаккха айъ я нах чуlеча цIеной макеташ. Демонстрантий мугIарашта юкъе ба РСФСР заслуженни гIишлошъечу А. Суровцева бригада болхой. [illegible] Цхьоалагlа тIа мой Анатолий Ивановичъ сийлен шин датана кийсамнаш. [illegible]

Кердача фусамаша нах баха хуйа хьалхара кхоача городашта юкъе чемпион а Москва. ХIара шера ах-миллион гарга болча москвичаша тIадду шоай керда хьаша. Дукхаш цу шерар варга къонаарча 4,5 миллион квадратни метр йола керда кварти. Тахан хIара цхьан минутан юкъа [illegible] конвейер тIара кийча квартира арайоал.

ЦIей дездеча марше — Куйбышевски района болхалпараш. Доккхаш а деш дахь цар П. П. Щербакова цIерагIча Московски дахи деча комбината ткачихаш коммуниста М. Полецух портрет. Хьинарача къахьегамо, болх творчески баро, халдахаса резерваш лаххаро шоай коллективерча нах цунна дер уьй цунах.

— Дукха ха йоашаш 19 станока тIа болх бе йолаелнай аз, из нормаш кхоза тIех да, — аьлар тхога Мария Дмитриевнас. — Цо торо лургьи сона укх шера заданеш Сийлахь-боккхача Октябра 60 дузача дега кхоачашъе. Са сменщикаша В. Бобровася Н. Мартыноваси пятилеткагIа иде шера кхо план кхоачашъе лаьрхIад. Тха коллективерча кхо бIаь гаргга йолча болхлоччо доккхий социалистически декхараш тIаийцад.

ГIоздаьнна детаи а долаш ЦхьоалагIча мае демонстраце баьхкаб Тимирязевски района викалаш. Цар колонне — Ленина ордени Къахьегама ЦIеча Байракха ордени лелаеча К. А. Тимирязева цIерагIча юртбоахама академе преподавателяш студенташи — 1976-ча шера Ерригсоюзни социалистически яхье хьаькхе ымкхараш. Вай мехки тайп-тайпарча районашка болх бе дIаух цIи хевача Тимирязевче дийша баьнараш — лаккхагIйолча квалификаце специалисташ. ХIана цун аудиторешкеи Iилман лабораторешкеи дешаш ва кховеттъа къамех ждя 3500 студент. Академе дипломаш а йолаш Москвера дIаух доаллод деьхьара боле шига, дийша баьнараш а — доьстталха итт совгIча мехко деша бахийтараш.

Массаза сайна колонне боагIа Москвана икерча колхозий совхозийн къахьегамхой. Дукхача хана денз областерча Шаловски районаца доттагIалл лелабеш ба тимирязевцаш. Цигара дIайолалу эзара толашагIа йола балха методаш, керда технологи. Халкъа дохкха бераат доал тимирязевцех. ЦIеча майдан тIа цар евча транспаранташа хоам бу: алха укх шера даь балхаш юкъедахьача 31 миллион сом пайда хургба шера.

ЦIеча байракхешка майдан тIа боал Октябрьски район. ВIаши улла боагIа болхлойн Iилмахойи, цар вIаши цхьана лелаеча гIулакхех боккха пайда боал. Москвах промышленни предприяте 435 договор даьд районе Iилмахоша.

«Iилмах юкъарчал доашаш общества хIама хьаде низ хинхоб!» — итта яздаьд СССР-а Iилмай академе эмблема тIа. Тахан ЦIеча майдан тIа ба цуи викалаш — хьалха боззама боккха лоархIам бола балхаш чакхьаьлла физически химии химически физикан институтал болхлой. Столица бархI бIеь институтан Iилма учреждени вIаши цхьана творчески гIулакхаш [illegible] предприятешца. Уж кхоачашдаро Iилман техникан дакъе КПСС XXV съездо [illegible] декхараш толлане чакхдоккача доккха берат лургда.

Болхлой классаца, колхозни ахархошца цхьана боагIа творчески интеллигенци. «Искусство [illegible]» [illegible] МХАТ-ен, вахтанговий, Малача театра, московски консерваторе викалаш. Шоай говзача искусствоша цар гIулакх ду советски нахе. Тахан уж бовзаш ба дерригача дунена. [illegible] советски халкъа, коммунизмах гIулакх [illegible].

Массаза сайна майдан Москвах къахьегамхой викалий демонстраци. Цо хьагойтар [illegible]. ИттлагIча пятилетка задааш толаме кхоачашде, КПСС XXV съездо исторически решенеш кхоачашъде советски нах кийча хилар. ХIанзара ЦхьоалагIа мае [illegible] Сийлахь-боккхача Октября 60 шу дизара [illegible] социалистически яхье [illegible]. КПСС-о [illegible] кулгал а деш [illegible] советски халкъ.

ЦIеча майдан тIара репортаж язъйи ТАСС корреспонденташа: **М. БАРАТЯНЦА, Л. БЕРНАСКОНЕ, В. ПЕТРЕНКОС, П. РЯБОВА.**

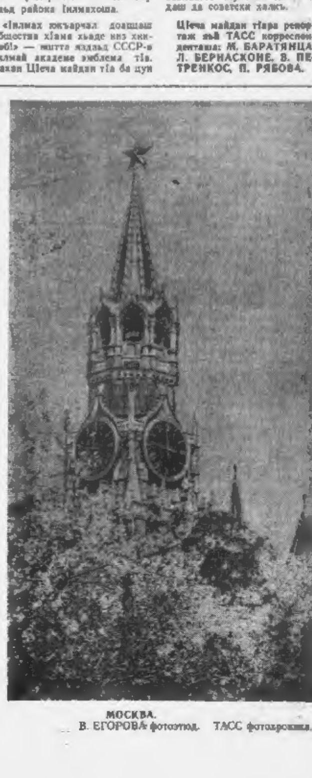

МОСКВА.
В. ЕГОРОВА фотоэтюд. ТАСС фотохроника.

МЕХАНИЗАТОРАШ КИЙЧБАРА — ПАРТИЙНИ ЙОАКХО

Парте районни комитетон юкъхьанцарча партийни организацешен бокъха лоархІам беш гІулакх да къахьегам коммунистически хьисапе безаш, пар идейно-теоретически хьакъетам чІогІбеш, хьалхашха латтачо дейхара бехктохкам дика хоош, инициатива дегІайоалаеш, кхоачамбоадарании машер боацаш юртбоахама кадраш хьалкхеяр. «Къахьегам социалистически долахьеи коммунистически хьисапе саьш къахьегамхой хьалкхебаре района партийни организацей декхарах» яха дош дуцаш парте райкома Пленум хилар.

Уж дешаш дуц КПСС XXV съезда материалаш Іомаеча курсашка. «КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъяра дакъеш парте теорги политикай актуальни проблемаш» яха курс Іомаю колхозашкеи совхозашкеи, юртабоахама Іалман-тохкама станцешкеи йолча семинарски группашка. Цига дешаш ва 218 колхозхой совхозий болхлой. «КПСС политика — марксизм-ленинизм кхоачашъелга» яха курс Іомаю 11 юртбоахама предприятий вІашагІъеххача семинарски группашка. Цига лаьзгІаш 296 саг ва.

Партийни дешара системе болх беш 26 юкъхьанцара политшкола я. Цига Іомаю «Экономически знаней лардаш», «Социализми къахьегами» яха курсаш. Цу школашка дешаш ва 338 саг. ХІаьта марксизма-ленинизма лардаш Іомаеча воркІ школе дешаш 119 саг ва.

Района колхозашкеи совхозашкеи болх беш я 95 коммунистически къахьегама школа. Цига дешаш ва 758 саг. БархІ экономически школе дешаш 166 колхозхой совхозий болхлой ва.

Юрта боахама къахьегамхой экономически дешар вІаштІехьдоакх В. И. Ленина балхашцеи КПСС XXV съезда материалашцеи айхха дуввадения. Экономически школашка дешачар Іомаю къахьегема толашагІа йола методаш. Бокъха теркам тІабохийт цигара боахама балха практикаца теори юкъара йолаш чакхъяхаре.

Парте райкомо оттаьй 1976—1980 шерлаьшке экономически дешара план. Цу тІа белгалдаь да 1980 шерале 11877 колхозхой совхозий болхлой экономически дешара юкъеозлга.

КПСС райкомо къахьегта теркам тІабохийташ гІулакх да механизаторски кадраш кийчъелгей цар говзал лакхъелгей. ХІаьта лакха говзал йоацача механизатора могарг мичад йоккха овсарле йолаш къахьегей юртбоахама техниках бизза пайда эцей.

1973 шера 29 декабре «Механизаторски кадраш кийчъярей цар говзал лакхъярей хьакъехьа» КПСС обкома бюрос баь сацам кхоачаш а беш, парте Грозненски райкомо белгалара болх баьб. Иштта, 1975 шера 30 декабре КПСС райкома бюрос тІанийцар «Района колхозашкеи совхозашкеи механизаторски кадраш кийчъярахи цар говзал лакхъярахи» бола сацам. Цу сацамга хьежжа района боахамашта задани елар 410 къона механизатор кийчбе, аьнна. 1976 шера района колхозашкеи совхозашкеи кийчбаь механизатор дукхагІа вар. ЗаданегІа профессионально-технически училищашка кийчаяр 230 тракторист-машинист. Шоай балха говзал лакхйир дукхача механизатораша. Шоферий курсаш чакхъяьхар 40 саго. Колхозашкеи совхозий болхлошеи комбайнера говзал Іомайир боахамашка вІашагІъеххача курсашка. Цига Іомаяир 120 саг.

«1977 шера района колхозашкеи совхозашкеи механизаторски кадраш кийчъярей цар говзал лакхъярей хьакъехьа» 1976 шера 28 октябре сацам тІанийцар КПСС райкома бюрос къахьегамхой депутатий районни Совета исполкомо. Цунга хьежжа задани елар боахамашта 1977 шера 405 механизатор кийчбе, аьнна. Дукхача колхозашкеи совхозашкеи йовгІача тайпара йоакхо йир цу гІулакха. Колхозашкеи совхозашкеи Іомаяир церрига 350 саг. 175 сага вІаштІехьдаьлар шоай балха говзал лакхъе. Цул совгІа профтехучилищашка тракторист-машинистал Іомалуш хилар 185 кагнохо. Йоакхо яьй оаха комбайнераш кийчбара а. Боахамашка вІашагІъеххача курсашкеи, профессионально-технически училищашкеи Іомаьена 125 комбайнер хургва укх шерара ялат чуэцача дакъа лоацаш.

КІезига йоакхо яь парте районни комитето кхалнаха механизатора говзал Іомаяра. Укх шера 43 кІалсаго чакхъяьхай трактористий курсаш. Колхозий совхозийн кхашка маІача цеха нийсса къахьегаш хургба уж.

Тесса дитац механизаторий кадраш кийчъярей цар говзал лакхъярей дош. Цу хьакъехьа КПСС районни комитето баьча сацамга хьежжа боахамий парткомашка дийцад из. Иштта, масала, «Грозненски шурай», «Атагинский», кхыча совхозий партийни комитетий заседанешка дийцад механизаторски кадраш кийчъярей цар говзал лакхъярей дош.

Парте районни комитето хьалданза тІахьожам доаттабар бахьан долаш боахамий торо хиннай механизаторски кадраш тоъам болаш кийчъе. Из иштта хилар хьахьокх тха района кхашкара бІаьстий балхаш тоІаме чакхдоахаш хиларо. ДІахо йодача хана а йоакхо ергъя оаха механизаторски кадраш кийчъярей цар говзал лакхъярей гІулакха.

В. ШИРЯЕВ,
КПСС Грозненски райкома юрта боахама отдела заведующи.

БОАХАМО НИЗ ІОАБЕШ ЛАТТ

Дулха хьайбаш кхоабаш я тха совхоз. ХІанз боахаме кхоабаш да 1800 бежан, 14 эзар совгІа хьакха. ХІара шера юкъера лаьрхІача 900 тонн дулх дІалу оаха пачхьалкхена. Из да еррига ча района дІалучох дукха хІама ца эшаш 60 процент.

Дика дІайолаьй иттлагІа пятилетка тха къахьегамхоий. Иштта, лаьн 30 эзар сом долаш 170 эзар сом пайда бир соахка. Совхоз вІашагІъеллача дениз цул дукхагІа пайда баь шу хиннадац.

Дега тоам беш да укх шерара хьокхамаш а. Хьалхарча квартале хьайбашта тІакхетийтар планал совгІа 33 тонн дулх. Цу гІулакхо торо хилийтар кхаь бетта план 180 йолаш паччахьалкхена 205,3 тонн дулх дІалала.

Уж толамаш даха карагІдоалийт эггара хьалха доакъар тоъаиболаш ІалацІара тІеххьарча шерашка совхоза хадданза йоакхо еш хиларо. Масала, соахка хьайбаш кхабара цхьан шерен ах шерен кхоачам ялалал доакъар кийчде вІаштІехьдаьлар. Ихзаа доакъар Іалашде декхар тІанийцад тха боахамо кхаш леладераша укх шера а.

Боахаме дІа мел юа культураш доакъара лаьрхІа кхею совхозе. Гурахьа 1400 гектара тІа дІадийнача ялата оасар дара гербицидаш я теха, доакъара 202 гектара тІа кен дІа а бийна, хІанз беррига шоай теркам хьажкІаш на могга дІакгІеи сихатІен дІайийта яхара тІабохийта къахьегаш ба кхаш леладераш. Из культура кхеергьа укх шера ялатан доакъарал лаьрхІа 1132 гектара тІа.

Ялх агрегат я хІанз хьажкІаш дІаюош. Уж йийкъай шин отряда. Хьалхарча отряда кулгалхо Кадыров Хьусей ва, хІаьта шоллагІча комсомольско-кагирхой отряда керте Гебаев Іарби латт. Белгалдаькха доагІа, республике хьажкІаш кхееча отрядашта юкъе яржача социалистически яхье Гебаевей цуп новкъостий кхоалагІа моттиг яккха хиниилга. Хий ца дулача кхашка кхеача хьажкІий хІара гектара тІара 38 центнер чуера цар. Дика хьокхамаш гойташ къахьег хІанз а. Цу шин отряда юкъе яржача яхье хьалха ба уж. Дийнахьа кхаь агрегатца юкъера лаьрхІача 80 гектара тІа хьажкІаш дІаюв Гебаева отрядо, норма 42 гектар йолаш.

Кхоачамболлаш дика вІаштІехьдаьхад хьажкІаш дІаюш боахкача механизаторий балха хьалаш. Кхай йисте хаддамза латташ я «техничкаш». ЦхьоалагІча отряде еха техника тоаеш ва механик Алтоев Махмад, хІаьта шоллагІча — Гаплаев Шаблу. Йоакха балха опыт йолаш ва уж шаккхе а. Сихен тешамен ду цар хьадер.

Іуйрийна ийх сахьат даьлча дІаболабу механизатораша хьажкІаш дІаера болх. Делкъийга кхай тІа бІайхи кхача бахь царна. Райсовета депутата Лорсанова Любаси Молаева Зараси кийчбеча кхачана геттара раьза ба кхаш леладераш. Йоакхо яьй наьха балхацара моральни материальни безам совбаккхара а. Масала, хьажкІаш дІаючча хІара агрегата тІа кхокхья саг ва болх беш. Дийнахьа ткъо гектарал кІезигагІа доацача кхай тІа хьажкІаш дІайийнача хІара агрегата коллектива 15 сом ахчан совгІат лу. Цу тайпара ахчан совгІаташ дилзза деннад Исраилов Абуязетен Альтемиров Буросен кулгалдеча агрегатий коллективашта. Дийнахьа юкъера лаьрхІача 25 гектара тІа дІаюш хьажкІаш парех хІаране.

ХІара агрегата шин къастта кха хьакъоастадаьа. Болх чакх я баьнна хьажкІаш кІегаг-дукха дегІаьыхкача хоргда малагІча коллективо дика гІа болх баьб. Цу хана итог ергьа балха дикал дукха яржача яхья. Хьалхара моттиг яьккхача агрегата коллектива 150 сом, шоллагІчоа — 100, кхоалагІчоа 75 сом ахчан совгІаташ дергда. Болх дика бара цу гІулакхо къаьстта теркам тІабохийт механизаторий.

ХІанз хІара дийнахьа юкъера лаьрхІача 150 гектара тІа хьажкІаш дІаюв боахаме. Из еррига культура 8 балха дийнахьа дІайийна яккха деш деннад механизатораша.

Дукха ха йоаццаш Грозненски районе хиний «Степной» яха совхоз хьатехай тхачох. Коммунист Янхотов Ахьмад кертте а оттавеш цига механизированни отряд вІашагІъеллай. ХІанз хьажкІаш дІаюош ба цу отряда механизатораш а. Ерригаш дІае еза раш 160 гектар я. Из культура дІайийна яккхара эггара дукхагІа шин ди мара эшаргдац царна.

БоагІа пайда эц совхоза кхаш леладераша хьункъам алсамбаккха йиш хулийтача торонех. Иштта, шоллагІа тайпа культура шин шера мара дІаюш тха боахаме кхай тІа. Масала, хьажкІаш шин шера кІа кхедаьча кхай тІа дІаюош я хІанз, хІаьта кІа-горох хьажкІаш хиннача кхай тІа дІадийнад.

Хьункъам дукхагІа кхебара цу тайпара гІулакх вІаштІехьдаккхар мел лоархІаме да дувца а эшаш дац. Из дов хІара агронома, юрта боахама специалиста.

ХІанз лоамаи даьгІенашка дига хьайбаш кийчдеш да тхо. Укх шера 10 эзар гектар моттиг дІалоацача лоамаи даьгІенашка леладергда 1500 бежан. ХІаьта цигара цІадоалалдешше а дукхагІдаран пачхьалкхена дулха дІа а лургда.

Укх шера духхьашха дут тха боахамера хьайбаш лоамашка. Бежа Іуй дукха опыт йолаш бац цига уж леладе. Цудухьа лоами даьгІенашка доажадеш хьайбашта малагІа Іуналде деза дувцаш массехк заняти чакхъяьккхар бежа Іуйна совхоза кертІерча зоотехника, ветеринари лоро.

Хьайбаш лоамашка дитаро торо хулийтаргья соахкарчул дикка дукхагІа доакъар Іалашде а хІаьта дулх кийчдарга дІалодар лохде а. Цунца цхьана дукхагІа хургба боахама хьакула пайда а.

М. УМАРХАДЖИЕВ,
Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза кертера экономист;
С. ИРИПХАНОВ,
«Красноармейский» совхоза агроном.

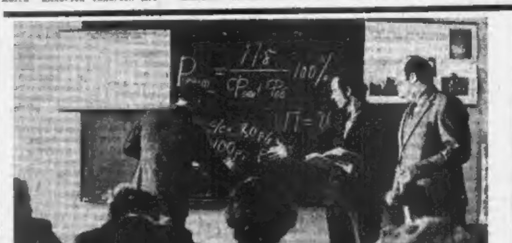

ВОЛОГДА. «Череповецки металлургически завода кулгалхошеи инженерно-технически болхлошеи коллектива членашта идейно-политически кхетам лучча даккьалацара хьакъехьара» КПСС ЦК сацам кхоачаш а беш Череповецки металлургически завода партийни комитето практически беррига кулгалхойи инженерно-технически болхлойи юкъе эзаб кхетамев общественни балха. Уж ба пропагандисташ, лектораш, докладчикаш, политинформатораш, агитатораш. Беррига идеологически болх производственни социальни декхарашта тІаберзабаь ба.

КПСС ЦК сацам коммунисташа тІанийцаб дукхача ханна лаьрхІа программа сакиен юкъхьанцарча партийни организацей парте еш йола йоакхо сандісн.

Завода кхо эзар совгІа инженерно-технически болхлоша марксизма-ленинизма университете, политически экономически знаней университете, теоретически семинарашка политически дешар Іомаду.

СУРТА ТІА: экономика лардаш Іомаеча завода прокатни станий ИТР занятеш еш ва НОТ лабораторе начальник В. А. Лебедев (аьттехьара вар). Доска юхе латт — мастер А. С. Капитонови (аьрдехьара вар) А. Е. Лаппин.

С. Метелица сурт.
ТАСС фотохроника.

ДИКА ІАНГАРА ДАЬХАД

Кхаь шурий-товарни ферме 2742 бежан да Урус-Мартановски района «Гехинский» яхача совхозе лелаеш.

КПСС Центральни Комитета СССР беррига къахьегамхошке долча письмоне жоп луш хьайбаш леладераша лаьрхІам план 1350 тонн йолаш паччахьалкхенга 1360 тонн шура, план 186 тонн йолаш 190 тонн дулх доха.

Производства эффективности балха дикали лакхъяра, иттлагІча пятилетка заданеш толаме кхоачашъяра яржача Ерригсоюзни социалистически яхьа юкъе а баха лаьрхІар кхоачашдар дукха шоай низ дІакховчар дем хьабоагІа совхоза хьайбаш леладераш. Иштта, хьалхарча квартале планагІа 290 тонн йоккха езаш хиннача 325 тонн шура ехкар цар паччахьалкхенга, хІаьта дулх план 40 тонн йолаш — 55 тонн.

Дега тоам беш ккы хьа хІама я да. Соахкарчул дукхагІа я совхозе укх шера йоаккха хьайбай продукци. Масала, соахка апрель бетта хІара дийнахьа паччахьалкхенга юкъера лаьрхІача 2800 килограмм шура йоххаш хиннаьле, укх шера 3300 килограмм совгІа йохк.

Социалистически яхьа итог хІара бетта ю совхозе. Хьалхарча квартала шин 140 йолаш 226 Іатта яьй из.

Цхьан шерен ах шерак хьайбаш кхаббала доакъар Іалашдаьча совхоза хьайбаш леладераша рационага хьежжа мара лац из хьайбашта. Цу тІа а кийчдий а хьаьндий я лу.

— Цу гІулакхо дикка алсамйоаккх шурий кхоанал, — йоах совхоза керттерча зоотехника Умалатов Руслана. — Іай а хІаш бІаьсти а йоаккхача шурий хьоанал йоагІаш йолчул цхьа процент лакхагІа — 3,7 процент я.

Цу тайпара ялом беш пайда эцар бахьан долаш август бутт тІаккхачалца хьайбаш рационага хьежжа кхаббала доакъар дисад хІанз совхозе, новкъостал дев «Гойтинский» яхача совхоза сина 300 тонн силоси «Труд» яхача совхоза сина 100 тонн йоли ца лаьрхІача а. Цул совгІа, цу гІулакхо соахкарчул дикка лохдаь дулха шурен якхарга вІадовар а.

Шу ферме из миссахча фермена ирарре хара тела совхоза Ше байракх лу. Шу поладенинача дешо из байракх Инаркаев Абусолтас кулгалдеча шоллагІча шурий-товарни ферма хьайбаш леладераша а. Хьокхамашка диллача кхыча фермий болхлоел дикка хьалха ба уж. Дукха ба цу ферме къахьегама тІерен хьайналга болх беш бола ах. Уж ба совхоза доаркашта юкъе яржача яхье кхоалагІча моттиге йола Къахьегама Шеча Байракха орден лелаю Тепсуркаева Ванажа, цуи йоІ Яха, комсомолка Тепсуркаева Шаймат, Іаьсий леладер Тепсуркаева Асьет, бежа Іу Тепсуркаев Мовла, кхыбараш.

— Ахане дукхагІа ба цу ферме ТепсуркаевгІар тайпах бола нах. БоккхагІа барел — Банажалеи Мочналеи тІехьа ца бІега гІертаи къахьег цу тайпан хегайгІа болчар а. Масала, комсомолка Асьет. ШоллагІа шу да Іаьсий леладеш из болх беш йола. Цу юкъа яхьа бутт вІаьбаьхийтабеи Асета дулх тІакхетийтара алах тІекхоачаш ца еш, — йоах Умалатов Руслана.

Боахама доаркашта юкъе яржача яхье хьалха цхьоалагІча фермера Къахьегама Сийлен III степени орден лелаю Юнусова Раьхьмат а. Цун сийна совхоза контора хьалхашка Ше байракх айяьй. Цо санна дика болх беш хьабоагІа доарка «Знак Почета» орден лелаю Мажиева ТІаус. Іаьсий кхедеш йола «Знак Почета» орден лелаю Байсагов Пата, бежа Іуй Исаков Іалаудин, Ишгов Зайнди, Тачаев Уцтан, кхыбараш.

Боккха теркам тІабохийт совхозе наьха балха хьалаш аттача дахара, уж эшачунца Іалашбара. Деррига балхаш механизацешна яу. Соахка 500 тонн екъа силоси. 100 тонн йоли, дукха чайн делар хьайбаш леладерашта. Къахьегама овсарле лакха йолаш болх бе безам а йиш а хулийт цу гІулакхаша.

Дика лел совхозе хьайбашта искусственни осеменени елга. Къаьстта дика кхоачашдуш дешадераш кхоалагІча шурий-товарни фермерча осеменатора Удаев Лечо. Соахка хІара бІаь Іатта тІехьара 96 Іаьыг хьакъоаштадир по. ХІаьта укх шера совхозе даьча 226 Іаьигах 170 по искусственни осеменеш яьа доахаха даьд. Укх юбилейни шера хІара бІаь Іатта тІехьара 96 Іасыг хьалкхеде социалистически декхар тІанийцал ло.

Хаддамза болх бу ферме доахана фу тоадеш. ХІанз красностепной фух дола 180 шинар да совхозе леладеш. Уж къастта шура лаьгІньнча, къаленначе доалана мецта юкъедоалавергда Іула.

Лоаман даьгІенашка дожаде дига хьайбаш кийчдеш ба хІанз совхоза бежа Іуй Цар цига укх шера леладергда 900 бежан. Хиланза баргбоацача гІирсаца дика ІалашбаьбІ бежа Іуй.

Иштта, продукци алсамьяккха йиш хулийтача торонех бизза пайда эцаш дика Іангара даьхад хьайбаш цу совхоза фермай къахьегамхоша.

М. ХАМАТХАНОВ.

«Дунен хьаькъал» — 200 книжка тІа

Чакхбоалаш латт «Дерригача дунен литература библиотека» арахецара болх, ший йоккхалга диллача цу тайпара издани кхы ца дунен тІа. Арахецаш я цук шин бІаь томах тІехьарьяр. Царех хІоране тираж 300 эзар экземпляр я.

140 тома юкъейоагІа дозол декъара классически вай хинарси литература дикагІа лоархІа произведенеш. 60 томерсий классикаи советски литературан дикагІйола произведенеш.

Цу тайпара издани арахецарах эггара хьалха дийцар 1918 шера. Цу халача шерашка Максим Горькес, В. И. Ленина мога а деш, «Росси духовно йІаьхий хиндра... деррига дунен хьаькъа чулоацца дукха книжкаш» арахецаргдолаш «Дерригача дунен литература» яха издательство хьакхолле, аьнна предложени йир. Бакъда из сиха кхоачашде торо хилянзар.

1920 шера Москве хиннача английски йоазонхочо-фантаста Герберт Уэллсь, ше цецвалар къайла ца хьош, ходора: «Цу тІом беча, шийлача, мецача, боарам боацаш дукха хІама эшача, саг кхетаргвоацача Росе хІанз йІаьхийча Англей йІаьхийча Америкей вІаштІехьбаргбоаца литературни болам дІаболабаьб. Моцалах деш латтача Росе бІаьш нах таржам деш къахьегаш ба: цар таржам а даь кепатохача книжкаша торо лургьа кердачи Россеиа цхьаккха кхыча халкъа вІаштІехьдаргдоаьцача тайпара дунен литература йовза».

Советски филологий, литературоведий, таржамхой йоккхача коллектива хьалхашкелаьтта декхараш човлхаме дар. Шераш дийзар дуккхьал цу ший тайпара долча йздане проспект кийчъярп. ХІаьта «Художественни литература» яха советски издательство «Библиотека» арахеца йолаелар 1965 шера.

Цу боккхача гулдама материал кхаь серех екъаеннай. Хьалхаръяр — Древния Востока, античия дунен, юкъерча бІаьшерений, Возрождение замен, XVII-чеи XVIII-чеи бІаьшерений литература я, шоллагІа сери — XIX бІаьшерен литература, кхоалагІьер — XX бІаьшере яхьаь произведенеш.

Ханна йоккха юкъ лоацаш хиларал совгІа «Библиотеко» ший географи тайп-тайпара хиларца а цецвоаккх. Ераш я цхьадолча книжкай цІераш: «Малхбоалени Къулбехьен-Малхбоалени Азе поэзи», «Африкан литературай антологи», «XX бІаьшерея малхбузехьа европейски поэзи», «Латински Американ поэзи», «Европа социалистически мехкий поэзи», Австре, Англе, Бельге, Венесуэла, Гватемала, Китая, Мексика, Дане, Инде, Ирана, Исланде, Испане, Итале, Норвеге, США, Франце, Японе йоазонхой произведенеш.

Лакхача полиграфически боарамегІа хьаьна, кога айъча «Библиотека» томаша торо лу дуккхаеннча дунен классика произведенеш юха еиерал совгІа, кхы а дукха кердаераш йовза а. Эггара хьалха эрсий меттала кепатехий Африкан, Азен, Латински Американ мехкий дукхача литераторий произведенеш.

«Библиотека» доккха даьгъа дІалоац дукхача хана дешдунен тІе чІоагІа лоархІаш хиннача эрсий классикас, иштта вай хиначо советски литературас а. Тахан хала да советски йоазонхой дикагІйола произведенеш юкъе йоацаш дунен культура юкъа. Бокъо йолаш дІалоац цар издане лоархІаме моттиг. Цу книжкаша белгала хьахьокх социалистически общество, цук турпал — керда санкетам боле саг. Цар автораш — Михаил Шолохов, Александр Твардовский, Леонид Леонов, Александр Фадеев, кхыбола цІи хеза советски йоазонхой.

«Дерригача дунен литература библиотеко» дикка болаш кхаллар — беррига лаьрхІа цу тайпара издани арахеца лаьрхІар. Из декхар кхоачашдеш я «Берий литература» яха издательство.

Борис ЧУБАР.
(АПН)

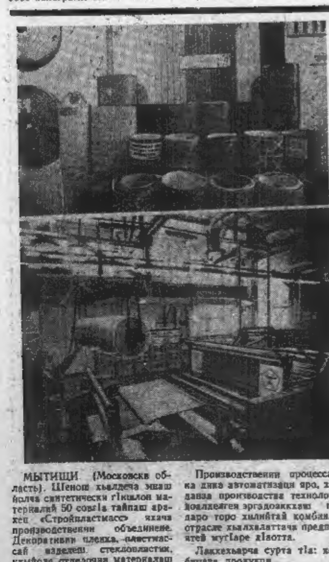

МЫТИЩИ (Московски область). Шеном хьалдеча эшаш йолча синтетически гІишлон материалий 50 совгІа тайпаш арахец «Стройпластмасс» яхача производственни объединене. Декоративни пленка, пластмассай изделеш, стеклопластик, кхыйола отделочни материалаш арахец объединене. ХІаьта уж мехка чІоаггІа лоархІаш а я.

Октябрьски Революце орден лелаеча «Стройпластмасс» яхача Мытищински комбинате хьаеш йолча дукхача изделешта дикала Знак еннай.

Производственни процессашка дика автоматизаци яро, хаддамза производства технологии йоалдеттаь эргадоаккхаш тоадаро торо хилийтай комбината отрасле хьалхалаттача предприятей мугІаре дІаотта.

Лакхехьарча сурта тІа: комбината продукци.

Лохехьарча сурта тІа: паччахьалкхен дикала Знак еша арахецаш йола пленка.

Р. Денисова сурт.
ТАСС фотохроника.

«ХЬАЖ КХЕТАРАХ» — ЛАЬТТАН КІАЛАРЧА ГАНЗАШКА

Дувцаш да гаьнна хьалха дІахачча хана денз ма Іуй шоай жо Днепровско-Донецки оалача чукхийттача уллача Шебелинка яхача юрта юхе доажадара тІера ца хиларах лаьна. Цига дажаш бІаьрчча даьлча Іуйла юкъера дукха жа дева кораддора. Уж доара бахьан гучадаьлар газоконденсат йоалла моттиг укхаза хьайнлача.

Из моттиг гучаяьнна 20 шу мара дац, бакъда укхаза жа довш хиннабІаьш шераш да. Цо хьахьокх мехкдаьтта а газ а йоалла йоаккхий моттигаш миччахана наьна цхьа гучаяла езаш йолга. Цо «воинха сана лаьттан букъ тІа» эзлу.

Бакъдар аьлча, гучаяьла лаьттан кІалара газа мехкдаьттен хьалдалар геттара кІезига хулаш хІама да. Фу тургдартеш газ йоаллача метте гуллуш йола кІезига газ зе велча? Пакхха «воинха» оагІорахьара бувзам гучабаргба: лаьттан кІала йоаллача газе лар корайойх, из йоаккха моттиг йолга ха мара дезаш. Иштта лаьттан къайлен дІоагІа долаш да.

Мехкдаьттен газа лоха геохимие тохкам бу породаца, лаьттан кІоаргаленга, хища йолча углеводорода дукхаа. Дуккьал газа мехкдаьттен геохимически хьисапе лахара методаш ираьнча, СССР геологи Министерствона чуйоагІача Ерригсоюзни Іилма-тохкама института профессора Соколов Василий Андреевича лоархІам бир лаьттагІа йоакха пайдане хІанз йолча лакхе Іовча углеводорода. Іилмахочоа хетарах, цу хІамашта лакхера, тІаьча лаьттанца йола углеводородаш цига мехкдаьттен газа йоалланш хилара бола тешам ба.

Цу чоалхаве йоапача теорех пайда а эцаш, лаьттан кІала фу йоалл хьажа гІертарах хІама хилацар. 1940 шерашка ца беш сацабир из болх пайда боаца гІулакх да из, аьнна. Цхьабакъда, профессор Соколов ший теорена тІера валанзар, 1961 шера юха а кердабаьккхав из болх.

ТІеххьарча шерашка цу метода пайда эцара комплексни методика вІашагІъяллар, геологотохкама гІулакхашта юкъе ший моттиг дІаелар цунна. Біаьза пийсагІа йола газоанализаторий аппаратура хьаяр боккхача лоархІаме гІулакх хилар лаьттан кІалара хьайоагІа кІезигача боарама газ а зуш йола аппаратура. Цу газий анализ ю из тохкача моттигерча геохимически станне.

Мехкдаьттен газа тохкараша цу методаца гучаяьхий уж доахкаш йола Украинера Весело-городскера, Кондрашевски моттигаш, Къилбаседа Кавказера, Башкирера, Заволжьера, Малхбузен Казахстанера моттигаш. Красноярски края Тунгусски лохалене, геохимикаша хьалха даккхарна. 1975 шера скважина техар. 700 метр кІоарга бурув Іочудахача 500 миллион шу ха йолча породашкара газа кІеж техар. ЧІоагІа лоархІаме гІулакх дар из. Цо тешал дир Малхбоален СибарегІа мехкдаьттен газа йоалла моттигаш хилара.

Малхбоален СибарегІа кораьча газон мехкдаьттан новкъостал дергда Братско-Усть-Илимски, Саянски территориально-производственни комплексаш чІоагІъяра.

1976 шера Туркмене я Мургабски лохалене а, геохимически лоархІамех, 3100 метр кІоарга лохерча мела тІоанашка (цар ха 125 миллион шу) гучаьлар газоконденсатни газ йоалла йоакха моттиг.

Укхаза тохкамаш деш геохими хьалхаьлар геологически а геофизически а тохкамех.

ХІанз гучадьаьнад итт метрагара воркІ — бархІ километрага кхоачаш кІоарга йоаллача газон цига долча мехкдаьттов «бу хоам» геохимически методаша хьаьоацала.

Юлий ГАЛКИН.
АПН.

ЛАЗЕРО ДАРБА ДУ

Одессера Филатова цІерагІа йола бІаргий лазарашта дарба душ тканеви терапи Іилма-тохкама институт. ХІара шера цу чу амбулаторни дарбаи курс чакхйоаккх бІаь шовзткъе итт эзар совгІа волча унахочо, хІаьта стационарни курс — воркІ эзарне.

АПН корреспондентаца даьча къамаьле института директора Н. Пучковскаяс дийцар шоай итт отделене болх беш бІаь шовзткъе иттиел совгІа профессори лори хилар. Дукха ха йоаццаш вІалла дарба де могаш ца хиннача дукхача бІаргий лазарашта дарба дара керда методаш Іомаеш ба уж. Масала, институте хІанз еш я кхыча бІаргаа даьккха пордув унахочун бІарга оттадара човлхаве операци. Из бахьан долаш бІаргаш тІа кІей даллараx хІама ца гурашта дарба дича царна дизза е цунга дІакхоачаш дарбе ха.

— ХІанз укх сахьите тха говзанчаша еш йола операцеш я пордув деррига е цуи доакъош хувцаш, — аьлар Н. Пучковскаяс. — Иштта из метод юкъе кхувл оаха бІаргашта хала термически сакхат хиннача сага дарба деш я.

Тхона хьалхашка из унахо, Сийлахь-боккхача Даймехка тІема инвалид.

— Ткъаь шийтта шера бІарга хІама ца гуш ваьхав со, — дувц цо. — Са берий а бераш хилер, бакъда уж кулгашца мара «гацар» сона. ХІанз са бІарг са меттаоттадаьд. Ма доккха ирсе даьж са гуш хилар.

Дукхача шерашка бІарг са дайна а хиина юха бІаргаш хийделлаченнача эзарнех цаІ мара вацар из. Деррига бІарга са дайнарашта дарба деш йола дукха оригинальни методаш юкъе йолацай институте. Цхьайола операцеш лазера новкъосталца ю.

Дукха ха йоаьнем а дарба де йиш ца яхаш дар сетчатих доакъош хьаьрца хииа лазар. ХІанз цуя моттадаьккхад вай. Цул дарба дара бІаргаІашгъям тохтал мара юкъ езац. Сиха а лазар доаши е бІарга ихах юха дІаьстаю доакъош хиина сетчатиe. Лазера зІанаро, хьалха вІалла де йиш яц цхьар кхоачаш а деш. Лазерни аппараташи бІаргий лазарашта дарба дара методикех цахаддаш эргайоахаш я, — белгалдаьккхар Н. Пучковскаяс ший къамаьл чакхдоалаеш.

Дмитрий ВЕЛИКИН.
(АПН)

СССР—ПНР: самолеташ хьаерий цхьа барт

Массиена йовзаш я АН-2 яха самолет. Дукхача шерашка юрта боахама болхлой гІонча йолаш хьенай из. Бакъда, дукхачарна хоаш ца хила мет из самолет СССР-ен Польшан заводашка хьеш хиина хилар.

Ха дІа мел йода самолета конструкци хьаелар. Цун когаметта дунен чу эггара хьалха советски а польски а конструкторашa хьаккхелар М-15 яха юртбоахама реактивни самолет.

Пхи шуи ах шуи хьалха Мельце яхача польски городера Советски инженерий цхьа группа. Цу хана болабелар уж М-15 яхача самолета эскизни проект оттае. Цхьа шуи ах шуи даьлча авиацеи Варшавски института летчик-испытатель Надканец Людвик эггара хьалха гІеттар кердача самолетаца. ХІанз из керда машина тохкаш я Полтавски звеапредприяте балха моттигашка.

М-15 яха самолет дукха а дикагІа я хьалха хинначарел. Шозза дукхагІа химикаташ чуйоахка йиш йолча самолета бакаш чу хош 2200 килограмм. Уж химикаташ цецха дош дІайоаржаю 1500 гоазра бар миссел низ болча моторо веттача фецa. АН-2 яхача самолетчул шерагІа мул доацача кердача самолето болх дикагІа хьаІойт.

Халкъбоахама дукхача доакъошка пайда эц вертолетех. Уж хьаера бола а пхьапа бу шин мехка авиатораша. Польски авиазаводашка хьаю кхесторга хьисапе тхьаккаш йола МИ-2 яха вертолет. Дукхача шерашка М. Миль керте латтача конструкторий бюрос новкъостал я деш хьаккхелар из.

Тахан къаьгга гуш да вай мехкий барт-цхьоагІо шеръелнига. «ЗІачига» авиаци цхьаня арахецарна доалаш лап хІанзара гІулакх, лерхІаш из Іалаьнате йоаккхий авиалайнераш хьаяра а цхьана къахьега.

— ХІанз польски говзанчаш дакъа лоацаш ба 350 пассажир дІа-са ига йиш йола, ИЛ-86 яха шера фюзеляж йола самолет хьаеча, — йоах КБ Генеральни конструктора Новожилов Генриха. «Польшера авиазаводаша цу самолета цІога эша оагхалаш, пилонаш, ткъамий механизмаш, кхыйола лоархІаме хІамаш хьаергья. Со тешаш ва дика традиши ханна дІаэтта вай доттагІлех гІулакхаш тІехь-тІехьагІа шерлуш, кердача формашца дІахьегІа хулаш хьадоагІаргхилара».

Олег СПИРИН,
АПН корреспондент.

ТlЕХЬАБУСАРАШ ХИЛА ЙИШ ЯЦ

ГlИШЛОШЪЕРИЙ СИЙЛЕН ДЕКХАР

ГlИШЛОШЪЕРАША, республикин берригеча къахьегlамхоша санна, шеррааха йоаржаьй Октябрьски революце 60 шу дизара сийна. Подрядин балхаш дара квартальни план 104 процент кхочашъьйй, совкка цу хьйа хилчачуй 4 процент дегlабеннб балхе боарам. Нах чубаха цlенош хьалдаре задани 1,5-зза тlеххкочашъьйй, планал совгlа хьалдаьд 18 эзар квадратни метр цlенош.

Вай чlоагlа гlаддуган хlаме да республикке йоккхагlйолча организаце — Нохч-Гlалгlай гlишлошъере управлене (начальник Исмаилов Э. Э., партбюра секретарь Попов В. Н.) болх дикка тоабалар. Цо хlинз кхочашъю планаш. Масала, хьалхарча квартала план 160 процент кхочашъьйй, планна совгlа хьалъьй 8,3 эзар квадратни метр гlишлош.

Во болх баьбац кхьйолча йоккхийча подрядин организацеша: «Чечингсельстрой», «Чечингазстрой» тресташа, «Чечингушводстрой» управлене. Уж организацеш лоархlаьй шоашта оттаьча гlишлой-монтажни балхай планех.

Цунца цхьана республике капитальни гlишлош хьалъечира гlулакхаш дика дел ала йиш йолаш дац. Капитальни вложенеш гlишлой-монтажни балхаш дарев квартальни план 80 процент мара кхочашъьыц, е соакхарчул 6 процент кlеззигагlа. Шеххаштта тlехьадусаш ха социально-культурни бытовойн объекташ — драмтеатр, бита цlа, деша дада ха йоашача берий учрежденеш хьалъелга. Дукхагlча дийцъе — цу — гlулакха бекке ярах подрядни организацеш я.

Гlишлош ю йоь организайн лоархlаьыц квартальни програмагlа. Цу юкъе хьа ца дешн дисад 1,1 миллион сома ярахка гlишлой-монтажни балхаш.

Къьастта тlеххьарени а ф организацеш:

Организацеш	Кулгалхой тайпа цlераш	Парторганизацей секретарий тайпа цlераш	I квартала план кхочашдар процентех
«Чечингколхозстрой» объединене	Гайрбеков Р. М.	Масиницын В. В.	90
«Грозгазстрой» управлене	Мугадаев М. М.	Дмитриев В. А.	94
«Чечингпромстрой» управлене ПМК-155	Богатырев А. М.	Бондарев А. К.	64
«Чечингпромстрой» управлене СМУ-5	д. ж. Герусов Г. С.	Горина М. А.	67
Новогрозненски ТЭЦ-а СУ	Хасуев С. У.	Султыгов М. Р.	79
СМП-131	Савин Н. П.	Тургнев Е. В.	74
«Чечингсельстрой» треста ПМК-101	Бахарчиев С. Э.	Иванченко В. Г.	78
«Чеченингушводстрой» управлене ПМК-8	Лаврик В. С.	Черников В. Г.	61
«Чеченингушводстрой» управлене СПМК-9	Балка П. А.	Водунов Г. М.	65
Минторга СМУ	Бонов Р. В.	Гайворонский В. Т.	66

Къахьегlамдоцуш да цlенош, школаш, больницаш, тикаш, кешта аьтча, кхйча объекташ. Хlаьта уж хьалъярга хьежжа мара нах бе бегlац гlишлошъерий балха.

Цхьабакъда цхьайолча гlишлошъеча организацей кулгалхоша цу хlаладарга хьежжа эргабехкха тоабац шоай болх. Хlаьта царгара доагlар хьадехиц партийни организацешеи парте районни комитеташеи. Масала, «Чеченингушводремстрой», «Чечингремстрой» тресташа кхочашъьыц нах чубаха цlенош хьалдаьдахара квартальни план. Бlарчча хьайца «Чечингушводстроя» управлене план кхочашъьаьлас а геттара тlехьадусаш да лоархlаме объекташ — Гудермески Ассиноски системаш, нах чубаха цlенош, уназцlено лоаьара объекташ, школаш хьалъелга. Дукха лоархlаме производствени а кхьйола а объекташ хьалъелга геттара дедара леладу «Грозгазстрой» управлене.

Гlулакх кlоарга тоххача гучаддоа капитальни ремонт ярa чотагlа план тlеххкочашъе а гlерташ цхьайолча организацеша керда гlишлош хьалъелга тесса дитаьга. Масала, «Грознефтехимремстрой» тресто капитальни ремонт яра хьалхарча квартала план 120 процент кхочашъьйй, хlаьта керда гlирсаш хьалдере — 36 процент. Цу тайпара болх беш я «Чечингремстрой» трест а. Укказа капитальни ремонт яра план 114 процент кхочашъьйй, керда гlишлош хьалъяре план — 6 процент.

Дегlаухаш латта республика хьалкъа боадама хьашташ кхочашде низ дlахьовчаш из вай гlишлошъеча организацей мощносташ. Цудухьа гlишлошъеча организацей кулгалхой, юкъьанцара партийни организацеш, парте райкомаш деккарийла я производствени база сихагlа дегlайоалаяра, болхлошта овсаре къахьега, культурно салаlа хьоаташ хьалйтара дани йоакхо е. Масала, цхьй доалахьара производствени база, культурно-бытовой объекташ хьалъелга да йиш йоаццаш дедара леладу «Чечингушводстрой» управлене. Цига цу гlулакхашта хьахьожадьча дачах 13 процент долчох мара пайде ийпабец ух шера хьалхарча квартала, «Чечингушводремстрой» тресто — 14 процент, «Грозгазстрой» управлене — 12 процент. Цо къьаьта хьагойт дахьболча кулгалхоша шоай болхлошта а республика, къахьегамхошта а хьалдара бехкокхам кхета ца бовга. Хlара аьтча, иза бола производствени база ца хилча дукхагlа хьаьаце йиш яц нах чубаха цlенош, берий учрежденеш, клубаш, столовеш, кхьйола сатото яша объекташ.

Производствени а кхьйола а гlирсаш хьаьделга цlенхаштта юхатетт уж хьалдераштакъе вхьа барт ца хиларо, дукхача субподрядни организаценца болх во баро. Аьлха цхьан Нохч-Гlалгlай гlишлошъера управлене хьалхарча квартале ца дени дисар 1 миллион сома мехах гергга субподрядни балхаш. Хlаьта цхьайола объекташ йисте ца йолхаш йисар хаарш болаш в, баьгьда, из цьыкхха дича хилийта йиш йолаш хlаъа дац.

«Чечингсельстрой» тресто хьалъеча объекташка а эсала болх бу субподрядни организацеша, из бахьане эксплуатаце дlала йиш йоацаш латт Ассински холодильник, Ведавара больница, «Грозненски шуьрий» совхозера комплекс, 1-ча шурий совхозера нах чубаха цlенош, кхьйола объекташ. Цу гlулакха бехке да СПМК-661 начальник нов. М. З. Боров, «Сельхозтехника» объединене ПМК начальник нов. Г. Б. Балкоев, «Двигательмонтажа» Грозненски участок.

Гlишлош хаинальа хьалъяхара бекхтокхаме ба заказчикаш а, баьгьда, царех дукхача lалашъяте во бовх бу. Царех я юртбоалама министерство, «Консерплодоовощ», «Чечингушвино», «Грознефтеоргсинтез» объединенеш. Цар шоай хааиахьа къестадаш объекташ плана юкъейхьара, финансироваи яра, проектни документаци кийчдара, оборудовани lалашъяра дешнаш, [illegible] объекташ совхе эксплуатацие дlа ца луш йисар, иштта хатт уж хlанз а. Кхыметтех такхи а юртбоалама министерства ахаьел совгlа йолча объектаьта финансировани яц, хlаьта дукхача хала деиз хьалъьаьыкка Ассински холодильник заказчика — «Консерплодоовощ» объединене оборудовани lалаш ца ярах болх ца беш я. Гlулакхаш иштта дале а цу ведомствай партийни организацеша, парте райкомашка цу дакъе бехке барахкара доагlар хьадахац.

Хьалхарча квартала итогаш хьагойт ерригаш а хlана ца дакъа йолча гlишлошъеча организацей планаш тоалам кхочашъьаьыбе йиш йолга. Эшаш дlа керттерлар фух хьича, из да нар болх эргабоахаш тоабар, заказчикашцара бувзамаш чlоагlдар, нах чубаха цlенош, кхьйола объекташ совгlа хьалъьаьыхара ерригаш торонаш сердагlьалар, цни сонагlа болх болга вlаштlехьаиккар, балха хаиах, техникак бизза пайда эцар, прогрессивни методаш шерагlа юкъехкхьар.

Хlара боккхача сиемни борташ кхочаш а тlеххкочаш а яра эша хьалаш хилийта деза, ма-йогга шерегlа йоаржае еза Октябра 60 шу дизара сийна йоаца социалистически эхь.

М. ВИНИННОВ,
КПСС Нохч - Гlалгlай обкома инструктор.

Фу дувц открытко

Дунен тlа эттара йоккхагlа йола иллюстрированни открыткай коллекци — 670 эзарl — шиш доладьа йолаш я Ленинградски коллекционерий обществa правлене председатель Тагрин Николай. Музыкант а искусствовед а вола из СССР художникий Союза член а ва.

— Открыткай новкъостаща сакъердаме путешестви е, истори lомаде, моллагlча къамаш вахар довза, живописа, архитектура, скульптура майlан де торо я, — яхаш тешаву Тагрин Николая. Открыткаш тlа ха гlорбаьккача наьха сурташ, цlей дездеча хана открытка лу совгlата, доттагlал чlоагlдара новкъостал ду.

Дукхача шерашка (бера хинна дена гулъю цо коллекцеш) 147 художественни фильмене консультант хиа вlаштlехьадьйнад цун.

«Гамлет» яха кино доаккхача юкъерча бlаьнерий интерьераш иншта хиннай ха дийвар. Тагрина шиш открыткай сери елар цу гlулакха. Олдрижа дувцарах «Тlеххьара дийн» яха кино доаккхаш lарби мехках йола этнографически материал эшар. Цига новкъостал дера Тагрин. Чехова вахарах лаьца фильм доаккхаш постановщика къаьхарча Таганрога сурташ эшар. Цига а шиш открыткаш делар коллекционеро. Тагрина Николай волча дегабувла ух историкаш, художникаш, журналисташ. Укх тlеххьарча шерашка Ленинграде доккхий реставрационни балхаш деча хана къахьарча Петербурга тагрински коллекце лоархlам бе болабелар архитекторий а реставраторий а. 1968 шера гурахьа Французски Коммунистически парте Центральни Комитета чубоагlача кониссе хьахет дайтар Ленинграде Цlьоалагlча Интернационала бlаь шу дизара дехальча Дунен юкъерча выставке гойта иллюстрированни материал яйта аьнна. Тагрин Николая Париже дахьйтар Франце а Россе а бlаь шера лелабаьча революционни болаьах дола 200 открытка.

Тагрина коллекци — доккхача музей - цlенах тара долча цlагlарча лакхача тархеш тlа ядда папкаш. Тархеш тоха йиш йоацача моттиганка мейраш тlа хьаглашка яьда маскаш, ораххьагаш, металлах, ангалех, гансах, топпарах яь хlенааш. Тагрина коллекци а квартира а пачхахьалкхено лорaю культура памятникаш латте моттигаш хиларах терра. Коллекци йовза безам барааш сов дукха хилерах цунах дайккхар «В поисках необычного» яха фильм. Иштта сиха аlакъьярхар из цlа а болаш Тагрина кадар хаьнa книжка а. Хlанз «Изобразительни искусство» яхача издательство араеца кийчдеш да «Открыткай дунен тlа» яха цун керда книжка.

Ленинграде а, вай мехка кхыча городашка а, 22 доазол аракъарча мехкашка а 500 совгlа лекцеш ешаш тайп-тайпарча наха хьалхашка къамаьлаш даьа Тагрин Николая.

ЯМПОЛЬСКАЯ Неонила,
АПН корреспондент.

Амурски область. Хьалхехлатт Дальни Востоке йоккхагlа ярех йола Зейски ГЭС. Болх беш я шоаш болх бе йолаенача хана дешд миллиард киловатт сахьт электроэнерги хьаьь йола кхо агрегат. 1976 шера социалистически эхь итогел «ЗеяГЭСстрой» коллектива еннай КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК хlарара кара тlеза Це байрак.

Укх шера гlишлошъераш 300 эзар кубометр бетон чуйотта езаш, 215 эзар киловатт низ болаа йиълагlа агрегат болх бе йолалийта, кхы е шиш агрегата монтаж е езаш ба.

Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара сийна къахьегама вахте а этта Зейски гидростроительша тlейийнад къахьегама эффективность лакхъяра тlадераадаь дола социалистически декхараш.

СУРТАШ ТlА: 1. Зейски ГЭС гlишлош площадке; 2. Зейски ГЭС хьалъеча хьалхалаттахаш йолча бригада кертте латт Иван Иванович Евсеев. Зейски гидростроительшта юкъе эттара хьалха Социалистически Къахьегама Турпал хиннав цунах. Тахан коммуниста, КПСС XXV съезда делегата бригада шера йола заданни хавал хьалха Октябра юбилейга кхочашйъера йоархьними социалистически эхь хьалхалаттаи я.

В. Марковски сурташ.
ТАСС фотохроника.

Доазол дехьара

СОЦИАЛИЗМА
МЕХКАШКАРА ХОАМАШ

КЪОНАЧАР ДlАДОЛАДАЬР

Сийлахь - боккхача Октябра 60 шу дуза цlей гаргадоачаш Польше В. И. Ленина цlа лелаеча йоккхача промышленни яьь предприяте — Нова Гутера металлургически комбината, Весолойера кlор боккхача шахта, Гданьскера ломаш деча верфа, лодзински электростанца — кагирхоша социалистически польски кагирхой Союзе вlашагlкхийтта кагий нахи мехкарийи тlахьйтар шоай предприятешка къахьегама эттара халагlа долча доакъошка шефство лелае, араехьа продукци дикагlа хилийтара къовсам лоттаба, аьнна.

Октябрьски революце баьча цlи лелаеча предприятей кагирхой дукхача хана дени къахьегама, организаторски, идейно-кхетам балара балха опыт шоайла дlа-хьа телаш хьабоагlа.

(АПН).

МЕХКА ТЕЛЕЭКРАНАШ ТlА

«Фу ха безам бар мун СССР-ах» — иштта цlа йолаш а Сийлахь - боккхача Октябра 60 шу дизара хетаьь ЧССР-а телевидене передачай цикл. Цига телезрителий хаттарашта жоп лу советски специалисташа. Иштта кердача передачашта юкъе я. «Дуненца деш доле дъамаьл» яха дунен даlакъашта юкъерча вахара актуальни проблемаш юеца цикл. «Малад тахан наб ца еф» яхачо болх хьалхьа минута юхассийбеш йоаца производство йовзийт. «Словаке проект» яхар 2000 шерага кхачадеш йолча юкъе Словаке урбанизаци яра оттаьча проекташ ерригача общественноста терхам тlабахийтара кийчьйнай.

(Прагпресс—АПН).

СИЙЛЕН ЗАКАЗ

Дукхача хана денз монголошта юкъе чlоагlа лоархlаш хиннай фарфор, моллагlа вад е кхабият из хала а. Йоккхача говзалца, хоза хьаь хlамаш ярата фусаме чlоагlа еза лелайора. Бакъда уж ерригаш а кхычахьара хьетlакхухьаш а махха чlоагlа еза йолаш е яр. Хlанз ваьча цена фарфор дьацар.

1965 шера дени Улан-Баторе болх беш я фарфорови фабрика. Хlара шера цо араеца продукци — цаlи аза миллион кхи, кхоачо бепраш йовзаш кьаь 210 эзар сувенир.

Кхаста фабрика цlенхашта эхьаман дlахаа езаш я—Улан-Баторе В. И. Ленина цlерагlча музейна лахкlа мално хьадергда во. Из болх хургба Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизарга кийчдаь совгlат а творчески отчет а.

Карарча пятилетке ГДР-ерча специалистий технико-экономически гlоьнца фабрикай реконструкци ергъа. Цул тlехьагlа предприяте кхоза дукхагlа араехаргья продукци.

(АПН).

КЪОНАЧА ТУРПАЛИЙ ЦlЕРАШ ЙИЦЛУРГЬЯЦ

«Ветеранаша дуц — пионераша дlаладу» — иштта акци яр укх шера Югославе пионерий Союз хьаь 35 шу дизара сийна мехка къоначa тlехьено дlайолаяр. Пионераша дlалаьдергда Югославе Халкъа-коргтамукъалаш ахкаре хиннача тlемахоша цу хамах лачча дукхаш дар, иштта фашистски гlаьрахошка турпале латош хиннача, шоай хапарча берий цlераш цlаьхаш а йицлургйоацаш сурташ документаш гулъергда вар.

(АПН).

«Лада» яха советски легковой автомобиль чlоагlа лоархlаш я дукхача европейски пачхалкхенашка. Волжски автозавода машинаш лел Швейцаре наьхъашка. Аьлха цу мехка ехкай 11000 совгlа автомобиль.

Советски «Лада» хьахьокхаш хиннай Женевера 47-гlча Дунен халкъашта юкъерча автомобильни салоне, цига иштта хьахьокхаш хиннай Дунен тlа эттара дикагlа йолча автомобилий образецаш (сурта тlа).

П. Егорова сурт.
ТАСС фотохроника.

Иоклалводача лоаме тlа латт кагирхой

Таназийна хlана гучавьлинна Мачиганска университета lилмахоша: США болх беча хlара бlаь сагах 27 «сов» образовани йолаш ю. Цар лаха вlаштlехьадаьна моттиг университетски диплом эшаш аlллаи а яц. Мел хала къахьега шераш а эзараш доллараш е дlахаьхийтад дешарга...

Дукха бlаьш наь ба аьхха ювча сискала бола беш. Кхыметтел lилмай докторий а кул общественни хьаштагlаш цlенъеш. Таксеш лелаш ба дипломированни историкаш. Талант, гlехдика дийна баьна дипломаш йолаш бола къова нах аэропорташка багаьаш дlа-хьа ххухьаш лел, хlаьта шоашка чlаме хlама кхоачача гlац е бовх.

США лакхерча образовани дешашта йолча Къамаи совето чlоагlа сахьийса хоам бу: укх тlеххьарча хана колледжаш йистехьарех 16 процентагара 20 процентага кхачаладца баьраш цьыйккха тайпа болх кораборгlаш бац. «Торонто старо» яаду: «Дийша оамна кагирхой лоаме тlа гlоаяв Иоклалбоахаш латт».

Саг хlахачна пайдана воацача воккхаш доля из керда гlулакх тlа-тlа чlоагlагlа дагlаух. Оттавера арахьинача официальни даниешка хьежача, лакхера образовани аьхха 600 эзар къова саг хургва Каналe 1980 шерале шоай низахи знанехи де хlама ца корадогlаш лелаш.

Бахача наьха дукхаьга дилача укх тайпара кхетаде негаргдолаш да из: дlауйлаел оаш, лакхера образовани яьюччa вить-пхиь миллион къонача советска сагага шо «сов да» аьча иштта хургдар.

Капиталмама хlаизарча экономически «паузе» (из термин тоаш я «депрессия» яхача дешал дукха а безамегlа ца хиларах) хьалашка найсбеннача, архитектура lомаш болча студенташа хlанз дакъа кхетаду кхы ер ма бий аьнна бола болх шоашта найслургбоацарa. Опытни проектировщикаш де хlама дац. Гlиреаш хьалдарга ухийта капиталаш тlема промышленностaга мара дlакхачац. Къалбаседа американски гlишлой промышленностера «пауза» соа йlаьхьахарах «гlулакхаш тишдаьар» экономика ххм хьалъярг ца хилара белгало йий-хьогl аьнна хетаи уйлаш е беьиаб нах.

Дукхача обозревателаша йоах, вай системана юкъе хlанз цхьа геттара керда хlама дениз. Тахан колледжаш йисте а ьаха хьабе болх боаш лелараца къамаьа. Деча хана, «къ-м хьалахагlе я сонагуш дар» французски дешашна дешца хьоадлaлуш бола боакка loаттхьам хилар сона.

Эттара хьалха сона сайна тlанхьычар да из тхьаь иттагlча шерашка lаьрха депресси йолча хана. Колледжаш йисте а яьа арабувла са хаинара берш бола боашача дунен чу болхар. Сона, ирва, тоххаьий хьисапера цхьа болх корабир. Хlаьта физически факультетера тха группа йистехьаккхача кхы цхьаькханека а корабир цун образованеца эггара дикагlа тарлуш бола болх — рентгеновски аппараташ лорашa йоккха волавелар из.

Цудухьа хlанз яаду, лакхера образовани а йолаш хьабе болх боаш специалисташ эггара халагlча депрессе шерашкарчул а дукхагlа ба хlанз США ткашa. Хьадe хlана а доацаш лелача бlарча эскар миссел болча талантливи нахага дlахьажал шо. 1976 шера США дешара заведенешa 386 эзар къонача маlача сагаи кхалсаг степенаш еннай, цхьабакъда царех кlеэигачарна мара шоай специальностагlа болх корaбоагlаргбац.

Кlирания цкъаза арадувлача «Вашингтон уотчо» хоам бу. Бетта тlа lохоаде «Аполлон» яха космически кема кийчдеча дакъа лоацаш хиннача саг хlанз лос-анджелесски закусочне бифштексашца булкаш йохкаш ва ехаш. Из цаl хинна а lац иштта. США беттакосмически программа кхочашъьяра новкъостал деш хиннa эзараш квалифицированни болхлой бе болх боацаш бисаб.

Малхбузехьарча прессо, вайна ма-харра, цу дерригача хlамай керттера бахьан хьоха мича ду. Ерригача капиталистическа кризис тlаххьачачь хана сов дукха хьадаьча товарашта хlанз lотlакхийттаб Иалльмите «дукха хьаблъ» дийна бьниa кагирхой.

«Ю. С. Ньюс энд Уорлд рипорто» хоам бу, болх лаха вlаштlехьдоаллаш бола эттара хьинар доллаагlа бола дийна баьниерам кlоашгача маьхах а болх бе раьза хул ихаш. Хlаьта цу цхьан хана университете дешарга бола нах шера 4000 — 7000 доллараьга кхоачаш лаьхбениб, хlаьта дикагlа йолча дешара заведенешка кхы а лакхагlа бе из.

Iилмий степень лакхара 20—30 эзар доллар йоаль дийша хьажар халача хьал тlа етт. «Файнэнши пост» дийкар опыт йолаш вола цхьа тохкамхо шийна болх бехаш 80 ломаших йолча ваха хиваш хилерах. Массехказа цунца цьаннья дар мара кхы хlана ца хулаш, мххера а боли боашаш висса из. 1976 шера вузаш йистехьарашта мукъа йолаш дlо моттиг хина цхьа компании цец-ама ааннача йисай шига балха бака пли бlаь саго заявленеш дlачуенахачул тlехьагlа.

Цецвала хlама дац аьнна ет сона хlанзарча американски бестселлерех «Колледжана дудала бахьанаш» олар аьнна. Цу доастанча балха автора бала бац е кагирхошта хетачуи, е общественно эшачуи а, ио яздер алапи лакхара кlезига торонаш лу лакхерча образование яхаш мара дац. Цо кагирхошта хьех, дукхача шерашка дешара хан ахчех доаде хьаштдац, дlадолалушнехьа а капитализма кертерча тоатолаца даха деза... кердача, маькарча наькъаша ахча лахара тlадерзаде деза шоай хьакъкъалаш яхаш.

Вlашагlкхийттача Штатай доалерчен Iилмаи гlозараш ка сатийнна дувцаш долча цу дерригача хlамашкара хьайоагlа вывод вlалла чоалхене а яц: хlанз дениз дlа шоай дийи кlезигагlа дийша хургба къона нах. Иштта да-ах из йоазувдецар ца хоача миллионий проблеми хlанз е тlехьа хьоестае гlертача мехка!

Сона хетачох, укхаза даш доле къамаьа сага лоархlамеча боксьенал да. Къоала фий, негахьа санна доккхий хlама лерхlеи кхочашден ха ца хиьча?

Цхьабакъда дени сага зергlато юкъаш деттача цу общестае талант йолча наьха бlарчча ноахал вахаре доане тlа гlоаве Iокlал ца дажча ца доалаш да, хlаьта цунна тlехьа боагlарашка воах, кхыметтел из ловил лаха вlаштlехьдарг ма дий а ноане дийбаза хьехт дац шун.

Дайсон КАРТЕР,
канадски публицист.
(АПН).

Гройненхирст.

Япони: хьо кореец вале...

Дукха ха дlайихьар оаха цкъа шортта машинаш лелача шерача, тlаккха късача Токио готтача улицашка гlоала города гаьнарча йисте кхача гlерташ. Эттара тlехьа наькъа шина оагlорахьа бlаргага ьалар хаи йlоахало lаьржача беса ерзаш Японски столице йисте хулача тайпара йола гlишлош. Царех дукхагlа кхараш дар етта кхрзанах тlайлала, йоккха йоала кхечеш я геттар зlамига кхваьа а йоль, юкъе гlоала машина дlахха хала долаш вlашм-юхе дагlа цlенош. Провинцияльни японски городашка хьалхашка уттача тайпара дар из сурт. Цига хулраш санна цхьоалагlча этажашка ер ерrига бийла «седзи» — кизга нахараш йола, тикалгаш. Шоллагlча этажа верандаш тlа—йокъае хьалъезкха йитта хlаэмаш. Сом а баьцадаараш а дохкарашкара шоашта эза хlама хоржаш бола кхалнах.

Бакъда, цу готтача улицашка лела нах дукха беце а хоабалал эргаш бар кхьча японцел. Японци дувхар дийза бола города йистера уж бахархой дегlа теанагlа, тlах, аьнагlа, хетаргахьа, баррргаш зийча японцел куццолажагlа бар. Уж бар корейцаш. Эттара хьалхара корейски иммигранташ японски гlайренаш тlа гучабаьлар дlадахача бlаь шера 80 шерашка. Царех цхьабараш укхаза баьхкар алааш лакха да яхача дешаша lехабаь (гlехьагlа гучабаьлар уж эхь доацца бийна оамаш хилар). Хlаьта дукхагlбараш низагlа бoалабир заводашка а шахташка а болх байта. Къьастта дукха корейски гражданаш боалабир японски гlайренаш тlа дунен шоллагlча тlема шерашка японций болхлошта герз бе доллараца дукхача заводайи фабрикайи цехаш йоассаелча.

Хlанз Японе нах эттара хьалха баьхкача корейцех хьаьаьниа 650 эзар дезахо. Царех дукхагlа бараш цlаккха а хинивбац дий баьхача мехка, хаи корейций мотт. Бакъда, этнически хьисапах цхьатарра долча японски халкъа юкъе баха уж дукхха къегlа а дукхагlа хьовнаш lоещаш а ба. Японе кореец хилар — вочa хьале хилар. Кореец хьахилар — из бахара массадолча дайкъе дискриминаце юкъе вахар. Аьз мехкашта юкъе эттара дегlабенача-мехка дукха хина дениз бахаро дlадаккхан моттигерча вахах уж «эргаш» ца хилар. Нагахь санна хьо къьжата тlа ах шера цхьа тохаш йола «массаз мехка ваха кхача мехкара венар» яха штамп хатте, японски вахара юкъера «дlаволаш» ва хьо.

Нагахь санна хьо кореец вале, расови бахьанах хьа балха ваха бокъо яц аьхха японцаш мара баьха бовцача дукхача йоккхача компанешка а предприятешка. «Эйша увк» яхача журнала дукха ха йовцаш баьча лоакха белгтаа да корейцена Пак Сон Чокаца хиннар. Дий шера техка а техка, японски суд алаизар болх ца беш ьыкхача хана доагlа алаш а душ, «Хитати» яхача концерна из шиш балха тlа юхаоттаеш бола соцам ца бича. Пак Сон Чокъ балхара дlавьалкхавар администрацена из корейцех хьаьаьнинга гучадъелича тlехьагlа.

Кепайоазоки, радион, телевиденен еча пропаганда новкъосталца корейций бахархошта еш йола «тотальни» дискриминаци мел кlоаргъеннай хьахьокх шоай харцахьа лела бертедеш японцо: «Кореец санна а ца лелаш сица!» — олаш хиларо. «Шоллагlча сорта» гражданашна боккхагlбараш цу тайппара уйлаш йолаш кхиар сиха дlаэц бераша. Школе кхьacча дешархой — корейцаш шоай найсархоша дени тlехбеттамашта сатоха дезаш ба.

Нагахь санна хьо кореец вале хьога кхоачаргба эттара кlеззигагlа алапи доагlа болх. Болхлочо — кореица ала алапи японцо эцачул иттаза кlеззигагlа да. Правительства статистико бакъду корейций а японций а алапешта юкъера юкъ иштта хилар, болх беча корейцах 53 процент «квалификаци» йоацаш хиларца а дувзаш, Японе бахача ха яхача корейцех 60 процент е кlеззига болх беш е вlалла болх ца беш ба.

Иштта хьала тlа эттача корейски гражданаша дукхача шерашка гьовсам лоттабу шоай бокъонаш бахьан, дискриминацена дуьхьал. Японе найсанена йоавача «Чосэн сорэн» яхача корейски организаце кулгалду цу болама. Цун хьалхленна мехка хьайийлай берий бешанаш, юкъьанцарен юкъерен школаш, хьальйй Японе цаl мара йоаца корейски университет. Цу дешара заведенешка хьехар наьна меттала да, йовзийт халкъа культура, дай-мехка истори lомаду.

Г. ГАВРИЛЕНКО,
ТАСС.

МАЙ, МАШАР, КЪАХЬЕГАМ

1 Майна хетаяь Грозне хинна къахьегамхой демонстраци

Укх шерара Цхьоалагiа май вай мехка кхаьчад хiама хьакхолла хьинар чiоагiа айденна долаш вай социалистически Даьхен халкъаш Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара накъадолаьча деношка. Советски наьха политически хьинар, цар творчески денал тiадерзадаь да КПСС XXV съезда решенеш, итталгiча пятилетка заданеш кхочашъяра.

Деррига Советски халкъана цхьана экономика, культура дегiайоалаеча доккхий гiуллакхаш карагiдаьнна болаш, керда коталлоаш йоахаргхиларах бiубенна болаш дезду Цхьоалагiа май Нохч-ГIалгiайчен къахьегамхоша.

...Хоза кийчъяь я тахан Нохч - ГIалгiайчен столица — Грозный. Массаниньа — улицашка, проспекташка цIе байракхаш, плакаташ, лозунгаш, транспаранташ. Къаьстта хоза я В. И. Ленина цIерагiа майда.

Итт сахьат доал. Майда тiа ек Советски Союза Гимн. Демонстраци дiайолалу. Трибуна хьалхашка гiоалл тiехбоал Грозненски гарнизона бiухой. Царна тiехьа майда тiа йоал цIе байракхаш яхьаш боагiаркй колонна.

Майда тiа гучабоал республика физкультурникаш. Царна хьалха боагiа Грозненски берий кагирхой спортивни школа дешархой — вай спорта тешам а тiехьале а. Шоай вахар дiадоладеш ба уж, бакъда цар а да шоай толамаш, шоай котолоаш. Ха дiа ме йода чiоагiлургья цар говзал. Уж дiакхетаргба дикагiа болча спортсмений мугiарех.

Трибуна юхе гiолла цаI цоллагiчоа тiехьа йоагiа «Динамо», «Спартак», «Труд», «Локомотив», «Буревестник», «Урожай» яхача спортивни обществий колоннаш. Цкъа сина дукхахьа а дакъа лоацаш динаб цар викалаш дунен, Европа, мехка спортивни вхьашка, хiаьта шоай толамашца советски спорта толамаш дебадаьд цар. Из хьахьоакх дукхача кубкаша, вымпелаша, кхыча совгiаташа. Трибуна тiа леттараша Цхьоалагiча майца даькъала буви Нохч-ГIалгiайчен спортсменаш. Бiаргагу котадоаге кхача гiерташ хьинаре къахьегаш цар толамаш дукха хилар.

Шаьра гiа боахаш Ленина цIерагiча майдан тiа боал Нохч-ГIалгiайчен профессионально-технически дешара заведеней дешархой — болхлой класса мугiараш дебадергдараш. Дик тiехьа лакхлургья цар профессиональни говзал, кiоаргагiа йовзаргья царна техника, айлургья цар культура. Хоза я царна тiаюхха парадни формаш.

Массаза хоьчу дешархошта Коммунистически партеи Советски правительстваси шоай еш йола йовкхо. Училищай дешархой пачтахьалкхено доллача хiаманца Iалашбарал совгiа, царна лаьрхiа хiара шера дукхагiа хьалъю дешара комплексаш, общежитеш, чiоагiъю училищай материально-техническа база, керда оборудование кийчъю дешаре кабинеташ. Из деррига а ду царга дикагiа дешийтара. Хiавзехьа а, дийна ца Iеш, могтача тайпара къахьегаш дасьа а доаш цар. Толаме кхочашду цар шоай социалистически декхараш, шоай къахьегама толамаш цар хетаду партена, Даьхена.

Нийса тiа боахаш боагiа битовой гiуллакх ду болхлой хургбараш. Царна тiехьа йоагiа № 6 йолча городской кхерча профессионально-технически училища дешархой колонна. Тiашха майда тiа йоал СГПТУ-4 дешархой колонна, кура гiа боахаш царна боагiа вежарашха йолча Вьетнама викалаш. Технически говзалаш Iомаеш дешаш ба уж вайцига.

ЦаI цоллагiчоа тiехьа йозгiаш майда тiа йоал хургболча химикий, гiишлонхой, мехкадьтахой, машиностроительний колоннаш.

Цхьоалагiа май — бiаьстен цIей. Цулухьа цитта дукха да тахан зизаш, уж бе доаш бераш. Цу бiаьстан зизаша кхы а чiоагiагiа сийрда вьккха лепаш я В. И. Ленина цIерагiа майда цу тiа гiолла школьникаш боагiача хана. Тохаш фата, локхаш оркестр, лестадеш зизаш, байракхилгаш йолаш тiехбул уж трибуна юхе гiолла. Вай хана, машаренна вахара хетаяь да цар бе доахка лозунгаш, транспаранташ: «Тiех дика толамаш — Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара!», «Дешара хiара денна — дикала Знак!», «Пионерашкиш школьникаш! Ленина гiулакха къонсамхой хиле дiаотта кийчле!», «Коммунисташкара эца хьокхам!», «Даькъала хилда халкъий доттагiал!». Иштта бар Грозненча школай дешархоша демонстраие хьагойтачул чулоацам.

Майдан тiа йоал I Мая сийна яьржача социалистически яхье Грозне районашта юкъе хьалхара моттиг яьккхача Ленински района къахьегамхой колонна. Республика сийлен Доска тiа а язъеш КПСС Нохч-ГIалгiай обкома, Министрий Совета, облсовпрофеи ВЛКСМ обкомеи карара-кара тела ЦIе Байракх еннай района.

Укх шера 26 апреле кхоачашдир района промышленноста предприятеша продукци яккхарел цунна реализаци ярел хьалхарча квартала план.

Колоннана хьалха боагiа байракхаш лелаераш, царна тiехьа — хоза кийчдаь доккха пенно тiалатта машина. Хьамсарча Коммунистически партеи Советски правительстваи гонахьа шоаш кхотабенна хилар хьагойташ КПСС ЦК Политбюро члений портреташ лаьь района болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гiуллакхерча наха.

Дентара ди массаза доал шерлуш, дегIаухаш лелт районе Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара сийна яьржа социалистически яхь. 3600 сал ва района предприятешка организацешка Октябра сийна доккхий социалистически декхараш тiаийца. 118 бригада, 8 цеха коллективаша дош деннад итталгiча пятилетка шоллагiча шера план укх шера 7 ноябрь хьатiакхоачаш кхоачашъергья аьнна.

СУРТА ТIА: «Красный молот» завода колонна.

СУРТА ТIА: Шовйин объединенин колонна.

«Сийле хийла къахьегамал!» «КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъергья», «Машар, Къахьегам, Май», яха дешаш тiадола лозунгаш транспаранташ дахь Ленински района колоннана керте йоагiача «Красный молот» завода коллективо.

«Сийле хийла турпала болхлой класса!» — хьахоз трибуна тiара. «Ура, ура, ура! — яхача дешаша кхайкхаю еррига майда. Дегаш гiоздаьнна накъабаьлкхар бiаьстан цIейна краснопомолотовцаш. Дикала Знак енной цар арахецача 9 тайпа продукцена. Хьинаре къахьегарца жоп лу болат лоалдераша, аьнка пхьараша, токараша продукце дикали производства эффективности лакхъе аьнна парте баьча тiахьехама. Вай мехка меттел доазол арахьа а дика мах беш дiаэц Къилбеседа Кавказе эггара къаьнагiа йолча предприятен продукци, 1443 сато «Коммунистически къахьегама ударник» яха цIи яьккхай. Бiубенна боагiа колоннаца Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара сийна республики массанел хьалха яь дiайолаяь машинашъераш.

Завода бiарчача коллективаша меттел къаьст-къаьстта болча болхлоша а шо-шоай декхараш тiанйпад Октябра юбилея сийна. Масала, котельщикий бригадира Н. И. Брызгунова доаш деннад пятилетка шин шера план укх шера 7 ноябрь хьатiакхоачаш кхоачашъергья аьнна. Шин доаш дизза кхоачаш дара шу доладелча денз хьинаре къахьегаш хьавоагiа из.

«Вiь бетта план 24 апреле кхоачашъяьй», «Тiехьабусараш боаш бола бергба!» — уж транспаранташ дахь «Красный молот» завода коллективаца тiехьа боагiача швейни объединение хiамаш тегараша. Массеха шу да цар коллектив социалистически яхья керте леттеш хьайоагiа. Цо арахецача дукхача продукце пачхьалкхен дикала Знак лелаю. 1432 сал коммунистически къахьегама ударник ва швейцита юкъе. Из цIи яккхара тiехьа дiахо кхонсам лоаттабеш кхы дукха а ба.

— «Сийле хийла советски кхалсага, хьинаре коммунизм хьалъечун!» — хьахоз трибуна тiара. Дiаьхдаь «Ура!» оал швейникаша.

Юбилейни шера къаьстта хьинаре къахьег хiамаш тегараша. Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара баха ма-боагiа накъабаха гiерт уж. 7 ноябрь хьатiакхоачаш 3,5 шера план кхоачашъергья аьнна доаш деннад М. А. Котиевас, хiаьта цунна социалистически яхье аьнна швеe Т. Г. Власова кхаь шера план кхоачашъяь иргья шу дийнахьа.

Оркестро, наха доалача калеша, деча хелхараша ма-дагдара ехаю хоза кийчъяь В. И. Ленина цIерагiа майда. ЦаI шоллагiчоа тiехьа йоагiа энергетикий, гiишлошъерий, Ленина орден лелаеча «Грознефть» объединение мехкадьтталой, автотранспортникий, бувзамхой, дешарен учреждений, кхечаи промышленностеи болхлой колоннаш. Цiей дездеча хьисаве кийчбеннача нака цIей сийна яьржача яхье шоашта карагiдаьннараш дувцаш дола транспаранташ, лозунгаш, партеи правительстваи кулгалхой партреташ дахь. Бiаьстан мехо лоазаеш шершаю колоннашка боагiараштa бе йоахка цIе байракхаш.

Майдан тiа йоал Нохч-ГIалгiай университетен М. Д. Миллионщикова цIерагiча грозненски мехкадьтта институтен студентий колоннаш. Вай Даьхен цар совбоахаргбола къона тiехье бiубенна я кхоаненах. Боккхагiа барий гiуллакхаш сийлена дiахоьоргда кастта къахьега болалургболча инженераша, гiишлошъераша, геологаша, хьехархоша. Къонабериий дегаш ураоттадеш дек майдан тiа: «Кагийнаха мехкарий! ТIагIертта Iомабе марксизма-ленинизма тьехам, Iилмаш, техникаш, культурай карагiдаьнараш!».

«Планал совгiа 382 эзар сома продукци яьккхай». Даьлена из рапорт лун вр Октябрьски района. Цунна керте боагiа планал совгiа 15 эзар тонн мехкадьтта даьккха НГДУ «Октябрьнефть» мехкадьттахойи бурувдеттараши.

— Даькъала хилда Цхьоалагiа май — деррига дунен къахьегамхой цIей! — аьле моаршал ховтт царга трибуна тiара. «Ура-а-а!» дек майдан тiа.

Трибуна хьалашка гiолла болх транспортникаш, гiишлошъераш, химикаш, лорий, гiуллакхера нах.

Къаьстта белгала я локомотивни депой вагоний депой коллективай колоннаш. Цар традици я хинна дiаьттад бiаьстена рча цIейна къахьегама совгiаташ кийчдерга. Хiаьта укх шера цар доахка толамаш цIеякха на хинначул тайпара да. Масала, шу доладелча денз 100 совгiа беза муь тiабола составаш дiа-хьа йигай Н. П. Лучных керте латтача колонна машинисташа. Планал совгiа 300 эзар тонн халкъа бовзама мукъ дiахьа биьяб цар.

«Карагiдаьннарши дiахо а совдоахаргда» — иштта я мошинашъкъахой девиз.

Майдан тiа цхьан юкъа утта сатем бохабу Заводской района колоннас. Цунна керте боагiа СССР 50 шу дизара цIерагiча Грозненски химически завода, Ленина, Анисимова, Шерипова цIерагiча мехкадьтта чакхдоахача заводий, производственно-товарни контора викалаш. Дукха дика хiамаш карагiдайнна мехкадьтта чекхдоахарашта. Цар шоашкара доагiа даькъа юкъединьад юбилейни шера хьалхарча квартала план районо кхоачашъеча. Планал совгiа эзараш сомий маьха продукци маьхал яьккхай. Хiаьа уж яхье баьнаб Сийлахь - боккхача Октябра 60 шу дизара баха ма - боагiара накъабахара.

Тахан курал е йиш йолаш дукха дика хiамаш карагiдайнна «Хiара балха денна — дикала Знак!» яха болам дiаболабьча химикашта. Иштта дика болх бу Ленина цIерагiча Грозненски мехкадьтта чакхдоахача завода дукхача установкай коллективаша а.

Цхьоалагiча мая сийна яьржача яхье котбаьннарех ба Нохч - ГIалгiай гiишлошъяра управление СМУ-7 ков. Богаева кулгалъеча бригада бетонщикаш а. Цар хiара бетта тiехкхоачашъю заданеш.

Хiаннле а июнь бетта чотагiа болх беш ба ГАПТ 15-ча бригадера ков. Карсвев керте латта водителаш.

«Iилмо — производствана!» — ку деш майгiа къахьегаш ба Заводской района Iилман учрежденей викалаш. Цар хьинаре дакъа лоац производства эффективность лакхъеча, арадоаца продукци дикагiа хулийтача.

Ленина цIерагiча майдан тiа гiолла чакхбоал Грозненски энергетикаш, автотранспортникаш, медицински финансови учреждений болхлой.

Царна тiехьа гучайоал города эттара къаьнагiа йолча, Старопромысловски района колонна. Цхьоалагiча мая сийна яьржача яхье шоаш даьхача толамех рапорташ дахьаш боагiа бурувдеттача балхий Старогрозненски управление, «Грознефтегаз» НГДУ болхлой. Бурув деттара балхий управлени коллективо 111,4 процент кхоачашъяьй хьалхарча квартала план. Царна еннай КПСС райкомеи райисполкомеи карара кара тела ЦIе байракх, района сийлен Доска тiа баьхаб уж. Укх шера хьалхарча кварталe иштта дика болх баьб «Грознефтегаз» НГДУ болхлоша а. Уж ба Майна хьалхара социалистически яхь дiайолаяьраш. Кердача толамашца тахакарча цIейна накъабаьлкхаб мехкадьтта доахараш а. Масала «Старогрознефть» НГДУ хьалхарча квартала итогех республикански сийлен Доска тiа яьккхай.

Республике дика йовзаш я «Электроприбор» заводи коллектив. Хьалхарча квартале цо планал совгiа маьхала яьккхай 50 эзар совгiа сома маьха йола продукци.

Трибунана хьалхашка гiолла чакхйоал Грозненски опытно-экспериментальни завода, НГПЗ мехкколонна. Старопромысловски района кхача предприятеш организацей коллективаш. Царна юкъе ба Нохч - ГIалгiайчене боле беш бола болгарски гiишлошъераш а.

Цхьоалагiча майна хетаяь демонстраци чакхйоалаш Ленина цIерагiча майдан боал Грозненски района къахьегамхой. Юрта боахама къахьегамхоша шоаш кхедаьча яалтий беркат гойташ яь йоккха машх.

Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара сийна яьржача яхье шоаш доахача толамех рапорташ дахьаш В. И. Ленина цIерагiча майдан тiа боал уж.

Республике дика йовзаш ва Социалистически Къахьегама Турпал Ш. Гайтамиров. Цо лоаццача хана тiехдовлаш дiайийнай хьажкiаш, доаш деннад хiара гектара тiара 60 центнера кiезигагiа йоацаш фуьнехьа хьажкiаш чуяь.

„Нохч - ГIалгiайчен къахьегамхоша Цхьоалагiа май дездаро хьаьоехар Сийлахь - боккхача Октябра 60 шу дизара баха ма-боагiара накъабахара шоаш керда толамаш даза кийча хилар. Коммунистически партеи советски халкъаи юкъера цхьоагiо мошхаз сини чiоагiа хилар.

Города паркашка, кинотеатрашка бийса яхалца сакъерди дика грозненцаш.

С. КОТИЕВ,
С. ШАДИЕВ,
М. ХАМХОЕВ,
И. ПЛИЕВА суртиш.

СУРТА ТIА: Республикин профтехобразованин управленин дешархой колонна.

СУРТА ТIА: Грозненски района къахьегамхой колонна.

ЦIЕЙ ДЕЗДЕШ Я РЕСПУБЛИКА РАЙОНАШ

МАГIАЛБИК

Цхьаннахьа морх йоацаш бiайха хьешаш малх, зиз даьккха сомий гаьнаш, хiара улица тiа, хiара цIен тiа хьалтеха байракхаш, лозунгаш, гiоабьнна нах — деза цIей — I Май хилар гойташ дар деррига а.

Шейна хетаяь митинг а демонстраци а хилар укхаза. Пятилетка шоллагiча шера планаш а тiайна социалистически декхараш а толамца кхоачашдарца дезду района къахьегамхоша укх шера Цхьоалагiа май. 103 процент кхоачашъяьй промышленни продукци маьхала яккхара план. Дика хьокхамаш даьлад юрта боахама къахьегамхоша а.

Iуйрийна 10 сахьат даьлча дiайолаелар къахьегамхой демонстраци. Советски Союза, еррагача союзни республикай, Нохч - ГIалгiай АССР пачхьалкхен байракхашца кийчъяча трибуна хьалхашка гiолла тiехъйоал демонстрацие арабьяннарий колоннаш. Эггара хьалха ба МагIалбикера тiема а къахьегама а ветеранаш. Царна тiехьа ба дешархой. Хоза кийчъяь а дукха нах болаша а я школай колоннаш.

Болхлой коллективашта юкъе эггара хьалха бар бурувдеттараш, мехкадьттахой, технологически транспорта болхлой, газ чакхйоахараш. Мая сийна яьржача яхье дикагiа хьокхамаш дахарна яьккхай пар из боцъо. Юрта боахама къахьегамхоашта юкъе эггара хьалха йоагiар «Кавказ», «Ингушский», «Луч» совхозий колоннаш.

Кхы а чiоагiагiа коммунистически партена гонахье кхотабенна, итталгiча пятилетка декхараш толамца кхоачашдара, Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизар керайча котадоаша белгалдаккхара хьинар кхо на деш болх бе беррига къахьегамхой кийча хилар гойташ чакхдаьлар МагIалбике I Май дездела.

ШАЬЛА

Бiаьстан баьццара духхар дийхача Шалински района юртий улицаш кхы а хозагIйьяьр байракхаша, транспаранташа, зизаша. Iуьра денз районни центр йолчахьа хьаахабoлабелар деган гiоздаьнна шаьлахой.

Укхаза Цхьоалагiа май дездеш хинна митинг хьайийллар Шалински райисполкома председатела Л. С. Сайдаева. Митинге гулбеннараш цIейна даькъала бийцар цига доклад яьча парте Шалински райкома хьалхарча секретаро А. Ч. Осмаева.

Цул тiехьагiа дiайолаелар демонстраци. Демонстрацей хьалхарча колоннашка бар Аргунски промышленни комплекса викалаш. Къаьстта дика толамаш даьха цIейна накъаеннай «Пишемаш» завода коллектив. Юбилейна шера хьалхарча квартале продукци яккхарен из маьхала яккхарен план тiехкхоачашъяьй машинашъераша. Республика промышленноста предприятешта юкъе яьржаче социалистически яхье хьалхарча квартала итогех из коллектив, шоллагiа моттига КПСС обкома, Нохч-ГIалгiай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамотига хьокхаеш, республикански Сийлен доска тiа яьккхай.

Дикача къахьегама совгiаташца цIейна накъабаьлкхаб района юрта боахама къахьегамхой а. Цар доладача хьиен дикех дiаниiр бiаьсти дiадун ялаташ, кхыйола культураш.

Демонстраци чакхъяьлачул тiехьагiа района клубашка кинофильмашка, художественни самодеятельноста концерташка хьожаш сакъердаш хилар шаьлахой.

НАЗРАНЬ

Хозача плакаташца, транспаранташца, Сийлахь — боккхача баьчча Владимир Ильич Ленина, вай парте а правительства а кулгалхой сурташца кийчъяь я Нохч-ГIалгiай республике къонагiчарех цаI йола город Назрань.

Селхан Цхьоалагiча майна хетаяьча демонстрацие дакъа лоацаш хилар районера эзараш къахьегамхой. Митинг чакхьяьначул тiехьагiа города майдан тiа дiайолаелар I Мая цIейна хетаяь къахьегамхой демонстраци. Эггара хьалха трибуна юхе гiолла тiехбоал ЦIе Байракхаш яхьаш боагiа районера Сийлахь - боккхача Дай-мехка тiема а къахьегама а ветеранаш. Дезача денца уж даькъала буввa дiайха дешаш хьахоз трибуна тiара.

Тiаккха гучабоал района гозланагiйолча школай дешархой, юбилейни шера хулача мая дезача денна тiанйца хинна социалистически декхараш толамца кхоачашдарах хоам беш трибуна юхе гiолла чакхйоал Назрановски «Электроинструмент» завода, трикотажни фабрика коллективаш.

Массавахьера хьахоз даьхача толамех, шоашта а шоай коммъостаишта а карагiдаьннарех дуаца къамаьл, сакъердалуча наха доахе илли, лекхе ашараш, пар дош хоза далкараш.

Укх тiехьарча хана къона город хозъеш, тоаеш къахьийта гiишлошъераш ба трибуна юхе. Укх шера хьалхарча биь бетта заданеш тiехкхоачаш а я планал совгiа эзараш сома маьха балхаш чакхдахарэх хоам беш да цар транспаранташ.

Цул тiехьагiа нийса тiа боахаш хьатiабоагiа «Назрановский», «40 лет Октября», совхоз - техникума, «Маяк», «Экажевский» совхозий къахьегамхой.

Царна юкъе къаьстта белгала ба цIи хеза коартолаш хоеш вола Социалистически Къахьегама Турпалхо Албогачиев АртагIа, доаржа СССР Лакхехьарча Совета депутат Даурбекова Зина, механизаторашь кхыбола болхлой.

Еррига колоннаш чакхъьача а дiа-юха боахаш нах. Наьхе геттара чiоагiа сакъердалу художественни самодеятельноста доакъошхоша деча хьалхарех, цар доахача иллех.

Кхы а доккхагiа толамаш дахарна Октябрьски революцие 60 шу хуза ер шу а итталгiа пятилетка а толамца чакхъяьккха уйла шоай хилар гойт района къахьегамхоша.

УРУС-МАРТАН

Дерригача хунен тiарча къахьегамхой барт-цхьоагiон цIей — I Май къаьстта хоза хетаяь дездир укх юбилейни шера Урус-Мартановски районе баьхача наха.

Селхан Iуьйрийна районни центра йоаккхача майдан тiа хьагулбала болабелар дукхача юрташкара нах. Зизай гурматаш, цIе байракхаш, плакаташ, лозунгаш бе доахкаш бола уж. чiоагiа сакъердалуш хилар кхетаде хала дацар дарна бiарахьежача.

Ха хьатiакхаьчача митинг хьаеллаш къамаьл дир райисполкома председатела Л. Т. Минказова. Цо доаш лу КПСС райкома хьалхарча секретара, Социалистически Къахьегама Турпалхочоа О. Д. Кагермановна.

— Дикача толамашца накъабаьлкхаб вай района къахьегамхой бiаьстан, машара, пачхьа цIейна, — аьлар цо. — Хьинаре къахьег укх шера кхашка балхаш лераша, ловзаш лелдераша, кхычар.

Митинге къамаьл дир Мичурина цIерагiча совхоза баьццарах лелаеча бригада бригадира, Ленина а Октябрьски Революцие а орденаш лелаеча З. Умалатова, «Красноармейский» совхоза толашагIйолча хьакхарч лелаерхочо Подлесная Нинас, «Солнечный» совхоза механизатора Исрапилова Халипата, кхычар.

Цар массане а белгалаьяккхар дiахо йодача хена кхы а дикагiа къахьега, социалистически декхараш тiехкхоачашде уйла йолаш шоаш хилар.

ВЕДЕНО

Бiаьстан цIей — I Май цIеккха а ца хиннача тайпара дог гiоздаьнна дездир Ведана района къахьегамхоша.

Iуьрийна итт сахьат даьлча районни центрера майда йизза нах гулбелар. Маьлхе бос лепача байракхаша, ваьша бе доаккхача хозача зизаша къовраьлер майда.

Дезача денна хетаяь митинг хьайийллар Ведински райисполкома председатела С.-А. Габиева. Цул тiехьагiа гулбеннараш I Май цIейца даькъала бийцар КПСС Ведински райкома хьалхарча секретара Р. Р. Махаурe.

Трибуна тiа гуш ба граждански а Сийлахь-боккхача Даймехка а тiемашка даьккха ветеранаш, къаьна коммунисташ, производстве хьалхе лелараш.

Цар дог гiоздоаккхаш дийцар Советски Iаьдала шераша шоай лоаман районе хиннача хувцамех.

НАДТЕРЕЧНИ

Тайп-тайпарча къамех бола нах — нохчий, эрсий, гiалгiай, гiумкий, украинцаш, кхыбараш бар Iуйрийна районни центре хиннача I Май дездара митинге вiашагIкхийттараш. Майда тiа гулбеннаб парте, къахьегамен тiемен ветеранаш, производстве хьалхалаттараш, дешархой.

Къамаьл ду КПСС Надтеречни района хьалхарча секретара П. Д. Лопатина. Гулбеннараш цIейца даькъала бийцачул тiехьагiа цо дувц Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дузача укх юбилейни шера Май сийна къахьегама вахто а итта дика толамаш даьхача боахамий, предприятеи коллективах, къаьст-къаьста болча болхлоих.

Митинг чакхъьеначул тiехьагiа боад къовлабеллалца юртий улицашка дийкар Даьхе, парта, вай сийрда вахар хестаду иллеш, сакъердаме концерташ хилар районерча клубашка, культура ЦIеношка.

СОВЕТСКИ

Лоаман хозача панаьмашка тiоала хьатiаухаш Iуьре а Советское йолча юртерча майдан тiа хьагулбелар дукха нах. Iуьрийна 10 сахьат даьлча дiайолаелча митинг хьайийллар КПСС района хьалхарча секретара З. М. Исаева. Деррига дунен къахьегамхой бартхьоагIон денна хетаяь доклад яьча райисполкома председатела Е. К. Мажитовас белгалдаьккхар района къахьегамхой Цхьоалагiча майна дукха дика хiамаш карагiдайнна накъабаьлкхалга.

Хьайбаш дика Iалгара даьлла «Новая жизнь», «Ленинский путь» яхача колхозий хьайбаш лелаераша. Цу бохамий колхозхоша дика кийчо йий бiаьстена кхашка ду балхаш дика чакхдахара. Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара сийна района тхьамка кхедераша хьалладьаб «Новая жизнь» яхача колхозерча звеньевас Т. Дибишевас дiаболабь пятилетка кхаь шера чакхъяккхара тiахьехам бола болам.

ЦIей дездеча дийнахьа районе хилар сакъердаме спортивни яхьаш, художественни самодеятельноста концерташ.

Цхьоалагiа май дездара хетаяь цу тайпара митингаши демонстрацеши чакхъьелар Нохч-ГIалгiайчен кхыча районашка а.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партейни вахарен культуран отделаи — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; кехатий отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-59-88.
НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-59-88.

Газет арадувл шинарей, ерей, шоаттей деношка

СФ05105. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковски, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3134.